Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 23 (1534) 29:DE ÅRG. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE. UPPLAGA A.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 4 JUNI 1916.

HUFVUDREDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE: ELISABETH KREY.

Ett furstligt 35-årsminne med anledning af den stundande Gustafsdagen.

Förlofningen mellan dåvarande kronprins Gustaf af Sverige och prinsessan Victoria af Baden å slottet i Karlsruhe den 12 mars 1881.

Från vänster, stående: Storhertig Friedrich af Baden, konung Oscar II, prinsessan Victoria och kronprins Gustaf. Sittande: drottning Sofia och storhertiginnan Luise af Baden. — Efter en unik fotografi.

DE TYSTA OFFREN. -:- Skiss af Viva Bauer.

ATT JAG KOM ATT HAMNA HÄR I PUTbus berodde kanske uteslutande på "Elisabeths äfventyr på Rügen". Jag har läst den boken två gånger om; första gången i min grönaste ungdom, och nu andra gången efter nära tolf år, då den af en tillfällighet åter föll mig i händerna. För öfrigt känner jag ej alls till författarinnan, men det betyder ingenting, ty den bild jag i denna bok fått af henne är mig alldeles nog — hon är min vän för lifvet. Och mer än så — jag tycker mig äfven skönja en viss likhet i tankar och åskådningssätt oss emellan, hvilket gör att jag hyser ett mer egoistiskt lefvande intresse för henne än hvad man, skam till sägandes, i vanliga fall brukar bestå sina vänner med.

Våra lefnadsöden äro däremot tämligen olika, tänker jag, Elisabeth är enligt min privata uppfattning af henne en af försynen tämligen bortskämd varelse, hon behöfver endast uttala en önskan för att strax se den uppfylld. När hem-atmosfären blir henne alltför tryckande, säger hon endast till sin man: "Nu, min vän, måste jag ut och lufta på mig ett slag. Jag far till Rügen, till England, till Frankrike och blir borta några månader." Och maken svarar utan att ens ta pipan ur munnen: "Well". (Förlåt, Elisabeth, om jag misstar mig, men jag har nu en gång fått för mig, att han är en typisk engelsman, jag vet inte alls hvarför, ty det är ju lika troligt att han är en typisk tysk.) Men nu tycker jag i alla fall om att tänka mig honom så, och jag ser i andanom, hur han följer henne ned till stationen och hur han tåligt står kvar på plattformen ända tills tåget gått utan att ens ta af sig hatten eller röra så mycket som en fena en gång.

Nå, den sortens stockfiskar äro kanske ej så alldeles idealiska som äkta män, men du har det säkert likväl bättre än jag, Elisabeth, ty du kan troligen ej ens i drömmen göra dig en föreställning om alla de fula ord, som min herre och gemål öfverhopade mig med, då jag första gången helt blygt vågade framkasta något om att jag ej stod ut hemma längre.

Nej, likheten mellan Elisabeths och mina förhållanden är ej synnerligen stor; först och främst är hon troligen ännu gift och jag är det ej längre, och däri ligger väl den största skillnaden. Men smak och tycken ha vi åtminstone gemensamma. Båda älska vi naturen och ensamheten: lifvet och människorna beundra vi däremot helst på afstånd, och båda ha vi den fula ovanan att skrifva upp våra intryck härom.

Jag beslöt mig alltså för att följa Elisabeths råd, då hon rekommenderar Putbus såsom en särskildt lämplig plats för den som har en bok att skrifva.

Nåväl, Elisabeth, jag har en bok att skrifva, en bok som kräfver lugn, hvila och eftertanke. Det blir kanske ej den bok, som du tänkt dig skulle födas af de långa tysta vandringarna här under den furstliga parkens fridfulla, lummiga hvalf. Men hvad vill du — man väljer ej alltid sina ämnen, de tvingas ibland på en med eller mot ens vilja. Och för tillfället har jag intet annat val än att ösa ur den djupa brunnen af mitt äktenskaps ve. Det är ett tungt arbete, men det ger en tyst tillfredsställelse: hämndens och rättfärdigandets.

Och under tiden lefver jag en turists lugna, obekymrade lif här nere i denna lilla tyska småstadshåla och förströr mig om kvällarna med att göra små tysta opersonliga reflexioner öfver främlingarna och innebyggarna. Det felas visst ej originella typer på detta originella hotell med den originellaste värd, som väl någonsin existerat. Bara för att få se honom är det värdt att göra en resa hit till Putbus. Trygg och bredbent står han i dörren till sitt hotell, trygg och bredbent som om han ännu stode på däcket af sin båt. Ty han har varit kapten på något fantastiskt, världsomseglande fartyg, och han har medfört en hel del föremål från alla möjliga kannibaliska hörn af världen. De hänga som trofeer rundt kring trappuppgångens alla väggar: jätteskköldpaddor, stridsyxor, märkliga afgudabilder, skelett af ödlor, ormar och andra hemska djur. Själf går han omkring bland all denna härlighet och förevisar helt stolt sitt museum för hvar och en som vill se det. Men in i det allra heligaste komma endast några få utvalda. Det är ett af de minsta och mörkaste rummen längst innanför de många salarna och de s. k. salongerna. Där gömmer han sina egna skapelser: två träsniderier, som han arbetat på under många långa vinterkvällar.

"Två år", säger han stolt och visar på en flyende Diana bland sina jaktsystrar eller en näckens dotter, som röfvas bort ur sin faders borg. De äro makalöst väl utförda, och gubben lyser af stolthet, då han förevisar dem. Och ändå är det ej så som jag tycker bäst om honom. Nej, här inne i sitt museum får han något af posör öfver sig, och man kan knappast underlåta att göra sig den elaka frågan: "Är allt detta ej egentligen en skickligt arrangerad komedi för att locka gäster till hotellet?" Men en blick på kaptenens trohjärtade ansikte kommer en nästan att skämmas öfver dessa misstankar.

I alla händelser tycker jag mest om honom om mornarna. Vi äro mycket tidiga af oss, han och jag, ingen af hotellgästerna brukar ännu vara på benen, när vi dricka vårt morgonkaffe, jag nere i parken, där lyckligtvis några bord och soffor blifvit placerade i skymundan, han däremot i den lilla boulevardserveringen alldeles utanför hotellet. Han nickar åt mig, då han får syn på mig: "Fint väder i dag!" Och jag svarar med ljudelig stämma: "Wunderschön;" eller något liknande, och så fördjupa vi oss bägge i våra funderingar. Han sitter och matar sparfvarna och muttrar åt dem i skägget, jollrar eller smågrälar, då någon större och starkare bland dessa bevingade råttor söker att förtrampa den svagares rätt. Med sitt gråa hår och sina små vänligt plirande ögon verkar han då rent af en gammal vänlig och mildt ordnande försyn, Och d e t t a är åtminstone ingen komedi, ty ännu har den stora publiken ej vaknat.

Jag sitter och ser upp mot hotellet och utan att tänka därpå låter jag blicken glida utefter de långa raderna af fönster, tills den till slut stannar vid ett af dem högst upp i tredje våningen. Däruppe prunkar en hel blomsterskörd. Stora buketter, korgar och lagerkransar. Alla vaser äro tydligen fyllda, ty äfven handkannan har tagits till hjälp, en tarflig hvit handkanna, där de stora glödande rosorna på sina långa eleganta stjälkar se förunderligt bortkomna ut. För öfrigt är det ett af de tarfligaste rummen, som ej på något sätt passar ihop med all denna blomsterprakt. Jag letar en stund efter sammanhanget, och så går det plötsligt upp för mig: Else Hofer, ja visst, en af den lilla furstliga teaterns primadonnor.

Det var visst premiär i går, ty här superades efteråt, det var ett lif och spring till långt fram på natten. En af skådespelarna bor i rummet näst intill mitt, jag hörde honom komma in frampå morgonsidan. Det är just ingen tyst granne jag har, ofta sjunger han, repeterar roller eller spelar fiol flera timmar i sträck. — Undrar just hvad de spelade för pjäs i går? Jag måste väl gå och titta på dem en kväll; den lilla teatern ser verkligen mycket inbjudande ut med sina hvita pelare och sina vackra romerska reliefer. Liksom allt i denna underliga gamla stad har den något af antikens Italien öfver sig. Det skall bli rätt roligt att se, hvad detta lilla märkliga Thalias tempel har att bjuda på invändigt. — Else Hofer lär trots sin ungdom vara en stor skådespelerska. Jag har endast sett en skymt af henne en gång: ett blekt oregelbundet flickansikte med håret i rosor vid öronen, men med ett varmt soligt leende och en humoristisk glimt i ögat. Få nu se, hvad hon kan duga till på scenen!

Men arbetet väntar, här får jag ej sitta och dröna längre. Upp till verket, Maria, låt ej hvardagens små nätta komedier rundt omkring skymma bort ditt eget äktenskaps tragedi, som du håller på att skildra. Ack, det har minsann ingen fara, att jag skulle kunna glömma bort d e n. Hur skulle man kunna glömma det, som sorg, hat och förbittring en gång ristat in i ens hjärta?

— — —

Om eftermiddagarna, då jag slutat skrifva, packar jag vanligen ihop mina badsaker i en gammal ryggsäck och ger mig i väg nedåt Lauterbach för att bada. Elisabeth påstår, att hon fick det bästa badet på hela Rügen här i Lauterbach, men det kan jag ej riktigt ge henne rätt i. När jag har tid d. v. s. när jag varit lat och ej skrifvit så många timmar som vanligt, tar jag hellre den lilla båten öfver till ön Vilm och söker mig där en härlig badplats vid någon idyllisk strandremsa. Vilm är målarflickornas Eldorado. Man kan vara alldeles säker på att åtminstone träffa på två eller tre af dem, med sina stafflier och färglådor och allt möjligt annat grej utgarneradt kring sig. Men de äro ju i allmänhet stilla och ofarliga då de arbeta, och mig genera de ej på minsta sätt. — För öfrigt ser man knappast till en människa, ostörd får man vandra omkring mellan böljande sädesfält, i skogsbackar under ärevördiga ekar och ned mot en ljuflig hvit sandstrand. Här slår jag läger, badar, solar mig, äter mina medhafda smörgåsar eller kakor och försöker t. o. m. någon gång att arbeta. Det senare går emellertid ej fullt så bra, ty de bittra orden ur mitt äktenskaps lidandeshistoria vilja ej riktigt forma sig här ute under den blå himmelen och de små seglande hvita sommarmolnen.

Snarare ligger jag här i den hvita sanden och tänker tillbaka på den tiden, då Carl och jag ännu voro förlofvade. På den första sommaren, då vi träffades nere vid kusten och då allt var solsken, sommarförälskelse och skärgårdsflirt med strandpromenader och månsken och alla andra välbekanta ingredienser.

Man blir så lätt sentimental där borta på den lilla idylliska ön. Sannerligen, Maria, du visste hvad du gjorde, då du ej gaf vika för frestelsen och slog ned dina bopålar där,

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 5.—
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.50
Månad	» 0.75	Månad	» 0.90

Iduns byrå och expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.

Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl 9—6.
Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text.
30 öre å textsida.
20 % förhöjning för särsk. begärd plats.

Utländska annonser:
30 öre efter text. 35 öre å textsida. 20 % förh. för särsk. begärd plats.

hade du gjort det, så hade din bok allt kommit att se ut på ett helt annat sätt.

När vädret är fult, blir emellertid hela den långa och besvärliga badturen inställd. Jag stannar kvar på hotellet eller vandrar omkring i det regndrypande Putbus, upp och ned för de knaggliga små kullerstensgatorna med alla de små sömniga hvita husen, eller också går jag upp på Kursalen och dricker mitt kaffe där för att höra på musiken en stund. Det är alltid fullt af folk uppe på verandan, och jag känner igen flera typer från kaptenens hotell. Särskildt två äldre damer, som tydligen ha beslutit sig för att fånga in mig till deras bord. Två mycket respektabla damer, gud bevars, men hu! Jag ryser bara jag tänker på möjligheten af att nödgas dela deras lilla kaffeskvaller hvarje eftermiddag. Och då de söka stifta bekantskap, tillgriper jag mitt gamla vanliga knep och låtsas ej förstå tyska utan talar något alldeles upp efter väggarna, som de naturligtvis ej kunna stå ut med i längden. Och så ler jag ett så artigt urskuldande leende, att de rakt ej ha hjärta att bli stötta på mig. Utan vi äro lika goda vänner för det, och jag har räddat min frid och får sitta vid eget bord.

Emellertid kan jag ej neka till, att de bägge andra likväl intressera mig på afstånd. Kanske mest därför att Else Hofer härom dagen kom fram till deras bord och böjde sig ned och kysste den ena af dem. Det var alltså modern, en gammal stadig teatermamma, som troligen redan hunnit vänja sig vid detta kringflackande lif, tåligt väntande, då dottern ej har tid med henne, och nöjd med att få sola sig i återskenet af hennes triumfer. Det är för öfrigt en riktigt rar gammal dam, som godt kunnat vara pastorsänka hemma i Sverige eller något annat fullt respektabelt. Hennes sällskap är jag mindre på det klara med, det är en liten skruttig gumma, hvars högsta lifsintressen tycks vara furstliga personer och reumatism.

"Nå," säger hon till teatermamman, "hur går det med premiären i morgon? Hela den furstliga kladeradatschen skall dit, har jag hört."

"Ja," säger mamman och ler stolt, "Else är så intresserad af sin roll. Hon sliter bara alldeles ut sig på alla dessa repetitioner, stackars liten."

Ofrivilligt kom jag emellertid underfund med, att repetitionerna ej alltid voro fullt så ansträngande, som den oroliga mamman fruktade. Ty då jag en eftermiddag en smula tidigare än vanligt kom upp för trappan till mitt rum, såg jag, hur Else Hofer just öppnade dörren näst intill min och varligt slank in genom den. Och väl inne hos mig hörde jag några halfhöga hviskningar från Willy Schläfers rum. Så blef allt tyst, men det dröjde länge innan dörren öppnades igen och någon lämnade rummet. Sannerligen, min bästa fru pastorska, ni behöfver ej vara orolig för, att er dotter den eftermiddagen alltför mycket ansträngde stämbanden i och för repetitionen!

— — —

Kvällarna äro mina svåraste stunder här. Putbus är obeskrifligt dystert så fort solen gått ned. Jag vandrar omkring i parken och försöker förströ mig med anblicken af de historiska minnesmärken, som jag träffar på här lite hvarstans. Mina landsmän, svenskarne, ha ju varit här på sin tid, och jag känner det nästan som min plikt att försöka intressera mig en smula för deras görande och låtande här på ön. Jag läser också samvetsgrannt alla inskriptioner jag påträffar, men det blir ej mycket mer än tomma ord — allt det där är ju så länge sedan.

Så sitter jag en stund på en stenbänk och stirrar ned i det tjocka grönsvarta vattnet. Eller beundrar det vildvinsklädda slottet, hvars breda trappa går ända ned till den lilla insjöns stillastående vattenspegel. Jag försöker fantisera om människorna, som bo och som bott där uppe: prinsar och furstar af det högförnäma huset Putbus, men ej heller de lyckas fängsla mina tankar.

En tid gick jag och inbillade mig, att den gamle gråskäggige herrn, som jag hvarje afton såg sitta på samma bänk i parken, var den gamle vördnadsbjudande fursten, hvilken, trött af år och tankar, om kvällarna söker hvila här i sina förfäders historiska alléer.

Men då jag en afton fick se den gamla "fursten" helt gemytligt sitta och dricka ett glas öl i sällskap med vår kapten på hotellet, så förstod jag, att det kanske ej stod så alldeles rätt till med fursteglansen. Och vid närmare efterforskningar fick jag reda på, att min furste helt enkelt är platsens veterinär. Nå, jag är demokratiskt sinnad och tycker fullt ut lika bra om honom för det, men jag kan ju ej längre hålla på med att fantisera om hans historiska förfäder, då jag möter honom i parken om kvällarna.

Nej, denna park, som i solsken är som ett sagornas och rådjurens paradis, är om kvällarna endast ett dimmigt träsk, där reumatism och lunginflammation sträcka ut sina spöklika armar efter en i hvarje buske.

I kväll går jag på teatern. Det lär vara ett militärdrama, och som f. d. officersfru har jag ännu ett visst intresse för kåren. Carl, hvarför skall jag ha så bittert svårt att glömma? För dig gick det ju ändå så lätt.

Den lilla teatern är verkligen lika originell inuti som utanpå. Alldeles en liten teatersalong, sådan den var, om inte precis på romarnas tid, så åtminstone för ett eller ett par hundra år sedan, med pilastrar, röda bänkar och gunås! stengolf så isande kallt, att man ovillkorligt i smyg måste försöka lägga upp fötterna på bänken midt emot.

Hela den lilla stadens honoratiores hade infunnit sig. Fursten och furstinnan sutto i sin loge tillsammans med barn och barnbarn i långa rader. Så nu fick jag ändtligen se hur han såg ut. Till min sorg måste jag erkänna, att jag blef en smula besviken, och för min del föredrar jag då betydligt furstenveterinären, som äfven infunnit sig. Vår gamle kapten från hotellet var också där, han satt på första bänken med en röd ros i knapphålet på sin gamla slitna hvardagskostym, men det betyder ingenting — han är ändå den han är, och jag tänker mig, att en premiär här i Putbus utan honom skulle vara ungefär lika omöjlig som en i Stockholm utan Daniel Fallström.

Så fort ridån gick upp, existerade emellertid ej längre vare sig publik eller teatersalong. Inte därför att pjäsen i sig själf är något så märkvärdigt. Den heter "Offer" och handlar om en rik och en smula vidlyftig ung officer, som ej kan gifta sig med den fattiga unga flicka han älskar och hvilken älskar honom nog högt för att ta sitt eget lif, då hon ej vill stå hindrande i vägen för hans framtid. Pjäsen gjorde, som sagdt, ej synnerligen stort intryck på mig, den är utdragen och sentimental med sin stora sluteffekt, där flickan skjuter sig med en af den älskades pistoler. Men så var spelet i stället så mycket mer fängslande. Hjälten-löjtnanten var visserligen ingenting annat än officersfager, men aldrig, om jag så blefve hundra år gammal, glömmer jag Else Hofers lilla hvita, om all mänsklig förtviflan och all mänsklig hänförelse vittnande ansikte i sista akten. Och hennes stämma var af det skälfvande mjuka slaget, som kan komma de mest banala ord att locka fram tårar i ögonen på en.

Kritiken har höjt henne till skyarna i dag: Vår stora unga konstnärinna — en stjärna af första rang — Putbus' stolthet. — Hjälten däremot affärdas med några få ord: sockersöt, slätstruken, medelmåttig.

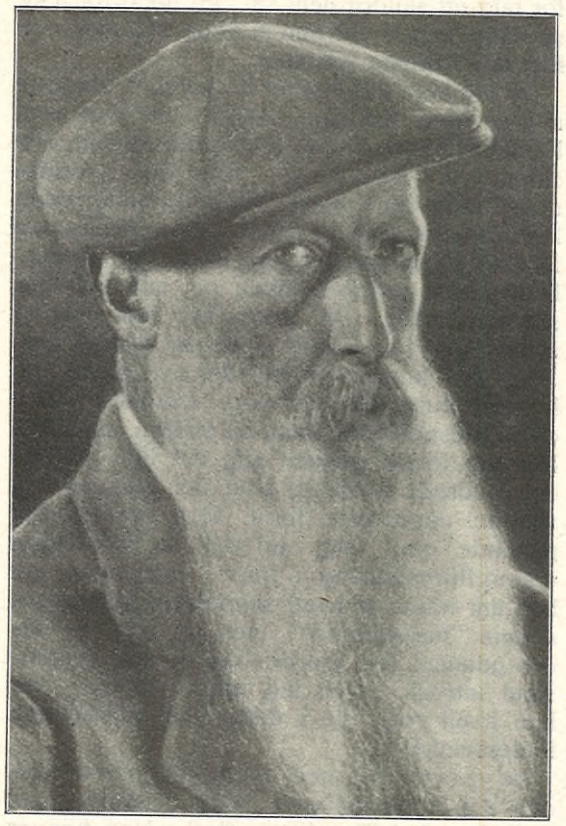

G. T. Wallén. Efter ett självporträtt i olja.

G. T. Wallén, en vidtberest konstnär.

FÖR DEN ÄLDRE GENERATIONEN HAR namnet G. T. Wallén en välkänd klang, men för den yngre har det måhända ställts en smula i skuggan af andra, tack vare konstnärens blygsamma vana att hålla sig borta från publiken. Fjorton års vistelse i Leksand gör en målare till en främling i hufvudstaden, det kan inte hjälpas. Herr Wallén har emellertid nu velat reparera sin försummelse och i dagarna öppnat en separatutställning Karlavägen 8, där han samlat en del dukar från äldre och senare tid och några plaketter i koppar, däribland en replik af det graciösa lilla flickhufvudet, som finns i Nationalmuseum och som är kändt under det bretagniska namnet Ivone.

En blick rundt väggarna visar hvilken vidtberest man herr Wallén är. Bretagne har fått släppa till sina pittoreska folkdräkter och aftondagrarna öfver sina långa sandstränder, leksandskullor och sandhamnstäppor trängas med svartögda caprifickor och pergolas öfvervuxna med vin. Bland de stora dukarna lägger man särskildt märke till interiören från en gammaldags skånsk byskola, målad på 1880-talet och en mästerligt utförd kopia af en af Velasquez många infantor från Pradomuseet i Madrid. Herr Wallén for som ung ut som svenska statens resestipendiat och tog som alla konstadepter vägen öfver Paris, där han 1892 eröfrade franska statens tredje guldmedalj för en stor duk från Bretagne, som också köptes af franska staten. Vidare studieresor har han gjort i Holland, Belgien, Spanien, Afrika och Italien och från de flesta har han hemfört något minne i färg, af hvilka en hel del nu lysa mot besökaren från väggarna i hans utställning.

För konsthandtverket har herr Wallén alltid haft ett vaket intresse. Detta att göra vackra föremål åt andra att handskas med har alltid tilltalat honom som konstnär. Porthandtagen till Konstakademien och de till Konstnärshuset äro utförda af honom.

Att Konstflitens alster alltmer
uppskattas visas därav att omsättningen under 1915 steg med mer än 40 proc. Även från länder i krig ingå alltjämt beställningar på bomullstyger och gardiner till
Konstflitén, Göteborg.

KLIPPAN.
Modernaste Finpappersbruk.
Specialitéer:
Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt kartong.

Också är han alldeles ursinnig. Jag har hört honom trampa upp och ned här i rummet näst intill nu hela förmiddagen. Då Else Hofer vid 3-tiden kom in som vanligt, hörde jag hur han i upprörd ton förebrådde henne gårdagens succès.

— Det är ditt fel alltsammans, sade han, det är du som hela tiden ställer mig i skuggan.

Hennes svar uppfattade jag däremot ej, men hennes mjuka stämma tycktes tala milda och tröstande ord till det bortskämda barnet där inne.

Då jag senare på eftermiddagen kom in i det lilla konditoriet satt hon där, och jag kände, att jag måste tacka henne för gårdagen, trycka hennes hand och säga några ord i förbigående. Hon svarade med sitt vackra soliga leende, men den glada glimten i ögonvrån var borta. Där hade i stället kommit ett vemodigt uttryck, som tycktes säga: hvad båtar all framgång till, då jag ändå ej får vara lycklig.

Och jag gick bort till mitt bord och drack mitt kaffe under många funderingar öfver det oblida öde, som vill att det väsentliga alltid skall felas i den mänskliga lyckan.

— — —

Jag har just återkommit till Putbus efter några veckors irrfärder hit och dit på ön, hvarunder jag besökt så godt som alla de af Elisabeth utpekade platserna. Men som jag ej är en rik dam, som hon, och ej har råd att hålla egen häst och vagn och fara iväg med kusk och kammarjungfru, så har jag mest nöjt mig med att vandra omkring till fots och med ryggsäck, hvilket ju äfven kan ha sina stora fördelar. Jag har alltså sett litet af hvarje under dessa veckor: Stubbenkammers kalkklippor och härliga bokskogar, Sellins och Görens sandsträckor, Binz' ohyggligt mondäna strandpromenader och öfverväldigande hoteller och Kurhaus. Jag har äfven konstaterat det lifslefvande i Elisabeths roliga skildring öfver Jagdschloss, där jag ännu tyckte mig se biskopinnan och hennes son spöka, och jag har hänförts af den bedårande utsikten uppe från tornet. Sist men icke minst kom jag till Hiddensee, där jag blef stannande nära fjorton dagar för att på denna lilla gudomliga landtunga få njuta af haf, sol, kullar och ljung. Troligen hade jag väl blifvit där hela hösten, om ej ett intensivt regnväder drifvit mig på flykten. Och nu sitter jag här i Putbus igen, där min reskoffert hela tiden troget väntat mig.

Manuskriptet till min bok hade jag däremot med mig, och overksam har jag ej varit under dessa veckor, ty nu är hela boken så godt som färdig. Den ligger här framför mig, och jag har läst igenom en smula här och hvar, försökt att ställa mig utom och bläddra igenom den uteslutande som opartisk kritiker. Jag har skrifvit ett par böcker förut, böcker, som fått ett ganska välvilligt men tämligen ljumt erkännande af kritiken, små bleka, intetsägande barn, som jag aldrig känt någon skaparstolthet öfver. Men detta är något annat. Och om det också ej är något mästerverk i jämförelse med de få stora, som verkligen finnas, så är det ändå m i t t mästerverk och det bästa som jag någonsin åstadkommmit. Och likväl konstaterar jag alltsammans detta utan vare sig stolthet eller glädje. Jag är endast nöjd med min bok, samtidigt med att jag skulle kunna gråta, då jag tänker på att detta är mitt lifs historia, mitt samt hans och hennes som ödelade det åt mig. Ty om de fått sitt straff i denna skildring, så har det ej heller varit utan lidande för mig att skildra dem så. En gång för icke så länge sedan var han ju ändå min man och hon min käraste väninna.

Då jag kom tillbaka hit till hotellet, väntade mig en öfverraskning. Det var ett bref, som legat här några dagar och väntat på mig, och stilen var h e n n e s. "Kan du ej förlåta mig?" stod där endast. Men jag hade redan läst lysningsnotisen i min svenska tidning och förstod alltså hvarför hon måste ha absolution. Nej, jag kan ingen ge, min bok blir svaret hvarför. Det är en bra bok och en rättvis bok; jag ångrar ej att jag skrifvit den.

Det har kommit en hel del nya gäster till hotellet under min frånvaro. Däribland ännu en skådespelerska, ännu en stjärna, sägs det. När jag första gången såg det lilla målade och pudrade ansiktet, slog det mig, att jag sett det någonstans förut. Och strax efteråt påminde jag mig, att det var vid någon cabaretföreställning i Binz. Jag antar, att hon har något af hvad skapelsens herrar benämna "tusandjäfligt", men på mig, en 30-års gammal fru, gjorde hon ett enbart pinsamt intryck. Och jag undrar mycket, hur hon skall reda sig i detta lilla bortskämda teatersamhälle.

En succès har hon emellertid redan haft, och det är beträffande Willy Schläfer, som är helt och hållet förvandlad. Han hänger henne i kjolarna från morgon till kväll, och långt in på nätterna pinar han mig och sina öfriga grannar med smäktande bitar på fiol.

Else Hofer dricker kaffe i sällskap med sin mamma på Kurhaus om eftermiddagarna. Hon har skaffat sig ett rysligt stramaljarbete och tycks helt och hållet absorberad af att räkna ut dess högst invecklade matematiska figurer. Det har sannerligen skett stora förändringar här under min frånvaro.

— — —

Teaterkritikern, som synbarligen har smak och ej hör till de unga gloparna här i staden, kastade sig öfver den nya stjärnan. Hon är stel som en pinne, kan ej spela annat än med ögonen — — — men Else Hofer gjorde den rollen för några månader sedan — och d å — hvarpå följde en enda entusiastisk lofsång öfver denna, hvilken helt och hållet kom Bell Hermans (så heter den nya stjärnan) att förblekna.

Ofrivilligt blef jag åter igen osynlig åhörarinna till den storm af indignation, som kritiken uppväckte i rummet näst intill mitt. Bell Hermans omväxlande snyftade och svor i armarna på den trogne och förstående Willy Schläfer, som också fått sig några slängar af kritiken.

— Jag hatar henne, hatar henne — alltsammans är hennes fel, hördes den gälla rösten tvärs igenom väggen.

Och så en stark öfvertygande stämma:

— Ja, alltsammans är hennes fel. Hon står i vägen för oss bägge två, den fördömda — etc. — —

Här flydde jag förtviflad min väg långt ned till parkens svalaste gångar där jag inför rådjurens graciösa rörelser till slut lyckades glömma bort det mänskliga eländet i rummet näst intill mitt. Gudskelof, för att djuren åtminstone tiga: Hur skulle det väl ha varit här i världen, om vår Herre gifvit äfven dem talande tungor!

— — —

Else Hofer skall resa härifrån. Hennes mor beklagade sig i dag häröfver för sin trogna vän och åhörarinna.

— Jag vet ej hvad som flugit i Else, säger den stackars gamla, blindt hederliga själen. Vi, som hade det så bra här. Och att nu plötsligt gå och skaffa sig sjukbetyg och bryta kontraktet, det första verkligt betydande, som hon någonsin haft. Det blir minsann ej så lätt sedan, skall jag säga. Else är långt ifrån känd ännu, och bra betalande teaterdirektörer växer inte på träd. Och Else v i l l helt enkelt ej inse det. Jag får väl i värsta fall börja filma, säger hon bara. Det blir väl alltid någon råd.

Och "pastorskan" skakar bekymrad på hufvudet vid blotta tanken på ett sådant lättsinne. Det var ej många på hotellet, som hade en aning om den unga skådespelerskans afresa. Mina skära och hvita rosor voro de enda blommor, hon fick med sig. Jag hade bedt kaptenen lämna fram min bukett. Från en af hotellgästerna, skulle han endast säga. Om hon kunde, fick hon väl tro, att det var från Willy Schläfer. Det kanske gjorde henne godt, stackars liten.

Jag stod uppe i mitt fönster bakom gardinen och såg när hon steg i vagnen i sällskap med modern. Just som den satte i gång, kastade hon en blick upp mot h a n s fönster, en blick full af oändlig godhet, kärlek och öfverseende. Och så försvann hennes lilla sorgsna ansikte borta vid hörnet.

Då jag på kvällen kom ned, kunde jag ej underlåta att en smula söka utforska kaptenens mening om saken.

— Nå, kapten, sade jag, det blir allt bra tomt nu, sedan Else Hofer rest. Hur ska' teatern här i staden nu kunna reda sig?

— Tja, svarade han endast och ryckte på axlarna. Så'na som hon växer det minsann inte på träd. Det var en skådespelerska det. Men dom andra — pfu — dem får man minsann behålla.

Och efter en föraktfull blick uppåt andra våningen svängde han om på klacken och fortsatte med vaggande steg sin afbrutna sjömanslunk.

— — —

Min bok är alldeles färdig nu så när som på renskrifningen. I eftermiddag tar jag den med mig ut till ön Vilm för att i lugn och ro läsa igenom den därute. Oupphörligt säger jag mig: Det är en bra bok, den bästa du någonsin skrifvit, Maria. Men det nedtystar ändå ej den lilla naggande känslan, som rör sig i mitt hjärta så fort jag tänker på boken. Jag blir rent af biblisk af mig då, och det föresväfvar mig något om: när din högra hand är dig till förargelse, samt också det där om kvarnstenen och hafvets djup. Men, prat, hvad har alltsammans det där att göra med mitt författarskap!

Och för att förströ mina tankar låter jag dem i stället vandra öfver till Else Hofer. Här blef verkligen märkvärdigt tomt sedan hon rest. Att en människa, med hvilken man knappast bytt tio ord, kan bli så mycket för en. Men bara hon kom in i ett rum, hade man sällskap; det var som om hon uppfyllde hvarje hörn däraf med sitt glada solljusa väsen, det var omöjligt att känna sig utanför och främmande. Ändå är det ej från hennes gladaste stunder, som jag minnes henne bäst. Det är två hvita ansikten, som tydligast in-

---

ELFVA SPLITTERNYA ORIGINAL-kompositioner lämpliga för Edra sommarhandarbeten, finnas reproducerade i bilagan till detta nummer. Beställningar på mönster kunna insändas till "Midinette' Iduns exp., Stockholm", som också står Iduns läsarinnor till tjänst med upplysningar rörande i artikeln behandlade ämnen.

RED. AF IDUN.

IDUNS KOKBOK är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - - -
AF ELISABETH ÖSTMAN. 4:de upplagan nu utkommen. 30 tusen ex. Pris Kr. 5: 50 inb.

I de bästa hem står numera dagligen **Svea Växt=** margarin på bordet. I de flesta fall är husfadern okunnig om detta förhållande, ett faktum som på ett talande sätt bevisar, huru fullständigt detta märke lyckats förvärfva natursmörets smak och arom. Sparar 50 %.

präglat sig i mitt minne, det ena passioneradt och skälfvande lidelsefullt, det från "Offret", det andra sorgset, resigneradt och uppfylldt af en oändlig ömhet. Och det är kanske detta sista, som jag bäst tycker om att minnas. De tysta offren ha alltid tilltalat mig mest, de, som fullbordas utan stora ord eller gester och som man endast händelsevis kan uppfånga en skymt af bakom gardinen.

Det är strålande väder i dag. En af dessa ljufligt genomskinliga höstdagar, som blända med en helt annan färgprakt än sommarens. Jag lägger ned badsaker och manuskript i min ryggsäck. Troligen är det väl en af de sista gångerna, jag rustar mig för strandbad i år. Så vandrar jag ned genom parken och ut ur porten, där fäktarna på hvar sin sida sträcka ut sina smidiga bronskroppar. — Nu är den långa allén slut och där nere skymtar hafvet bländande i middagssolen. Ja, du har rätt, Elisabeth, detta Rügen är en pärla i jordens stora skattkammare, en skimrande pärla, som glänsande höjer sig upp ur hafvet.

Ute på Vilm badar jag, soltorkar, tar afsked af denna bedårande strand, där jag tillbragt så många oförgätliga stunder. Så läser jag igenom manuskriptet, korrigerar här och hvar, ser än en gång på mitt verk och finner det ganska godt. Jag stoppar ned det i ränseln igen, och samtidigt dyker en liten episod från första tiden af mitt äktenskap plötsligt upp i mitt minne.

Det var en dag som nu fram på hösten. Jag hade just afslutat min första bok och skyndat in till Carl för att förevisande lägga den på hans bord. Emellertid blef han ej alls så glad, som jag väntat och brydde sig knappast om att försöka dela mitt intresse för saken, tyckte väl endast att alltsammans var ett dumt, onödigt påhitt, som tagit bort för mycket af det större och högre intresse, som jag borde hysa för honom.

— Säg, Maria, sade han till slut och drog mig smeksamt intill sig, om jag nu bad dig offra den här boken för mig, skulle du då göra det?

— Ja, käraste, hviskade jag tillbaka med blicken rakt in i hans stora förälskade blå ögon. Men du ber mig ju ej därom, tillade jag ögonblickligen, så förskräckt, att han måste skratta åt mig.

Om jag bad dig därom. Ja, Carl, nog skulle du be mig nu, om du visste. Men hvarför skulle jag också lyssna till dig? Du brydde dig ju aldrig om att lyssna till mina böner.

Båten öfver till Lauterbach dröjer länge i dag. Jag har nu suttit här nere vid stranden nära en half timme och stirrat mig alldeles solblind efter den. Vid mina fötter ligger en stor sten. En riktigt bra sten, upprepar jag gång på gång idiotiskt för mig själf, utan att ens veta hvad jag menar med det.

Just nu syns båten borta vid udden, och i detsamma reser jag mig halft mekaniskt och tar upp stenen för att lägga ned den i min ryggsäck. Den får nätt och jämnt plats där vid sidan af det stora skrymmande manuskriptet, och ränseln blir så tung, att jag knappast orkar lyfta den. Därpå går jag ombord och sätter mig längst bort i aktern. Det finns inte en enda passagerare till på den lilla slupen.

Nu äro vi snart midt i sundet.

Hur djupt kan det vara här månne?

I alla händelser tillräckligt för att det som sjunkit ned här en gång aldrig skall behöfva se ljuset igen.

Jag lossar ränseln, väger den ett ögonblick i händerna, svingar till och plums. — Där sjönk den midt i den glänsande silfverstrimman.

Båtpojken kommer förskräckt springande, han trodde visst att det var jag som gick till botten. Efter en lugnad blick på mig frågar han artigt:

— Tappade frun något?

— Nej, svarar jag med lugn, främmande röst, det var endast lite gammalt skräp, som gick öfver bord.

Och i tankarna ber jag min gamla präktiga ryggsäck om ursäkt, för att jag låter den dela den benämningen. Det var en gammal trotjänare, som följt med mig på många turer och som jag säkert kommer att sakna. Men den kunde då också ha tjänat ut vid det här laget; jag får väl köpa mig en ny nästa sommar.

Pojken går hvisslande bortåt fören igen; han tycker visst att jag är en konstig kropp. Och det har han kanske rätt i.

Själf sitter jag bara och stirrar ned på mina händer. Gudskelof, de äro åtminstone rena.

Majsolsöndag.

EN DAG, EN MAJSOLSÖNDAG, PÅ EN
vinterfrostig vår,
när det glimmade och glittrade öfver stan,
då gick jag med min lilla tös, en dam på
fyra år,
hän en gata mot en glömd gammal plan.
Knopparne i en täppa nyss
ur hölstren kommit fram och spruckit ut,
kastanjeträden nego för en solvinds varma
kyss,
och på himlens blåa rymd fanns intet slut.

Det var ett ständigt frågande på hennes
näpna lilla språk,
ett undrande och ett pladdrande till far:
Där kom en fjäril fladdrande med sommarvindens stråk,
som en jordlukt ljum i fläktarne bar.
Där seglade en bländhvit mås på sträckta
vingars fång,
där kuttrade ett dufpar på ett tak,
och där kifvades en sparfflock kring en
gammal paviljong,
på hvars flaggstång en flagga hängde slak.

Då stannade jag vid frågors mängd och tog
hennes lilla hand,
och jag följde hennes vida barnablick,
hur mot undrens och mot sagornas förtrollande land
den med blåa skyn och majsolskimret gick.
Där speglade sig en glans af outsäglig undrans djup
och där lyste fram en barnasjäl af ljus,
som höll en syners värld af ängar och af
stup,
af himlars blå och furudungars sus.

Björkar vajade för mitt minne, aspar skälfde
i min håg,
gröna tegar stego fram för min syn.
Sval mot stranden och stenarne sköljde insjöns klara våg
och jag mindes med ens den lilla byn.
Svalor svingade genom rymden, skator
byggde sina bon
i de jättelika almarnas hägn,
och på nyss uppvuxna gärden ur den skogomslutna mon
lyste solen på ett ljufligt sommarregn.

Varmt det log ur hennes ögon. Rundtom
glittrade det och sken,
rundtom lofvade en sommar blom och bär.
Men jag mötte hennes drömblick då, en blick
så djup och ren,
och min egen barndoms vårtid såg jag där.

HJALMAR WALLANDER.

"Kvinnoporträtt till dagskrönikan."

IDUN VÄDJAR HÄRMED TILL DEN välvilliga läsekretsen om medverkan i den afdelning, som vi kalla Kvinnoporträtt till dagskrönikan. Säkert känner ni, benägne läsare, i er stad eller trakt någon eller några framstående kvinnor, som ni skulle tycka om att se afbildade i Idun vid något tillfälle, då en bemärkelsedag inträffar i deras lif eller då de skiljas hädan. Det kan vara en framstående husmor med stor bekantskapskrets eller en självständigt arbetande kvinna, kanske en banbryterska på ett eller annat område eller någon, som blir medelpunkten i ovanliga eller skickelsedigra händelser. Tänk på Idun med ett porträtt, som vi återställa i oskadadt skick inom en vecka, eller gif oss anvisning hvart vi skola vända oss för att få ett sådant, och gör er besvär att bifoga några kortfattade uppgifter om personen i fråga. Vi vänta oss mycket af er medverkan, benägne läsare, och hoppas att våra Kvinnoporträtt till dagskrönikan genom er skola vinna i popularitet och betydelse.

RED AF IDUN.

Pellerins Grädd- och Växt-Margarin
ersätta det finaste mejerismör.

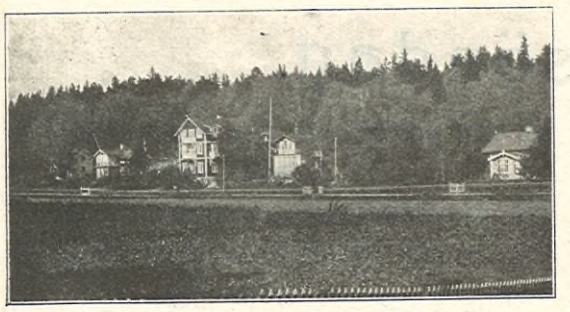

Vegetariska pensionatet å Kolmården.

Ät af jordens frukter!

Några ord om Svenska Vegetariska Sommarpensionatet å Kolmården.

A SENARE TIDER HAR I VÅRT LAND intresse för användande af vegetarisk kost varit i starkt stigande. Många läkare ha börjat att vid vissa sjukdomar ordinera en betydlig inskränkning i köttfödan, med rikligt användande af frukt, grönsaker m. fl. vegetabilier samt t. o. m. i vissa fall uteslutande vegetarisk kost. Kriget med sin stora fördyringar framför allt af de animaliska födoämnena har äfven medfört ett starkare behof af sädesslagen och rotsakerna såsom billiga och hälsosamma ersättningsmedel. Hemmen ha ju haft lätt att anpassa sig. För dem däremot, som varit hänvisade till att "äta ute" eller att under sina sommarledigheter uppsöka hotell och pensionat, har förhållandet varit annorlunda. De få ställen, som tillhandahålla den rekreationssökande allmänheten lacto-vegetarisk kost, ha emellertid under 1915 fått ett godt tillskott, i det att en förening, Svenska Vegetariska Sommarpensionatet öppnat pensionat å Kolmården.

Pensionatet, som ligger i en dalgång på ett afstånd af 10 min. från Bråviken och 30 min. från järnvägsstationen Krokek å stambanan Nyköping—Norrköping, förfogar öfver 23 ljusa, trefliga gästrum i två förhyrda villor samt dessutom rum i granngårdarne. Priserna ställa sig synnerligen moderata, då ingen privatperson skall lefva å pensionatets afkastning och andelsägarne endast i lyckligaste fall förbehållit sig 5 proc. ränta å insatt kapital. Allt oskäligt vinstbegär är därför uteslutet vid skötseln af pensionatet, hvars gäster odeladt få gagn af möjligen uppkommande öfverskott.

Omgifningarne äro storslagna och typiska för den bekanta Kolmårdsnaturen. Utsikterna, särskildt från den långa skogskam, som kantar Bråvikens norra sida, äro med rätta berömda. Från hafsviken utgå förtjusande dalgångar inåt landet, som bereda otaliga tillfällen till skiftande promenader såväl i dessa, som å undangömda skogsstigar. Landsvägen, som från Kolmården närmare en och en half mil går utefter Bråviken, är framförallt en utomordentlig strandpromenad, och till den ryktbara utsiktspunkten vid Kolmårdsbrottet, dit Norrköpingsborna vid sina söndagsutflykter bruka vallfärda, är endast 20 minuters väg. Där i en liten stuga, äfven nu öfvervuxen af kaprifolium, och med den makalösa utsikten öfver Bråviken framför sig, var det, som Atterbom skapade sin "Lycksalighetens ö."

Luften å Kolmården är ren och hög, blandad med svag sälta från hafsvindarne. Platsen har också sen gammalt namn om sig att vara en luftkurort, hvars styrka just ligger i den starkt koncentrerade barrskogs- och icke alltför kraftiga saltsjöluften.

Svenska Vegetariska Sommarpensionatet hålles endast öppet under sommarmånaderna, juni t. o. m. augusti, och kommer att i år föreståas af fröken Harriet Hofving, skolköksläraringa i Wallinska skolan och i vegetariska kretsar bekant för sina demostrationskurser därstädes 1909—1911.

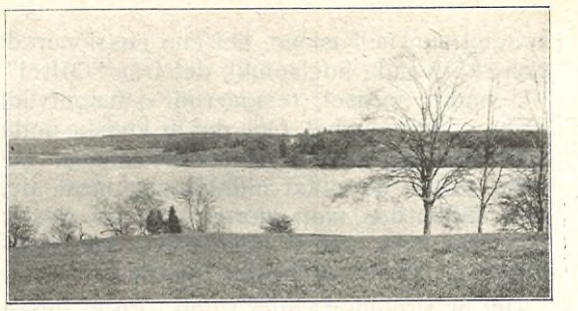

Utsikt i pensionatets närhet.

Slatin Den Oförvägne.

En hjältesaga ur verkligheten.
Berättad för Idun af MARI MIHI.

(Forts.)

FEMTON ÅR DÄREFTER VEDERGÄLLDES hans död af den man, hvilken var honom så olik som endast två i hvarje enskildhet utpräglade naturer kunna vara. Underligt nog hämnades den vandrande riddaren, pilgrimmen med rörstafven, af denna rödblommiga, blanködgda, jättelika poliskonstapel, åt hvilken Gordon haft så föga att säga — Herbert Horatio Kitchener, earl of Khartum!

*

Då Muhammed Achmed med en armé på mera än 200,000 man i augusti 1884 bröt upp från El Obeid till Khartum, vidtalade han Slatin att skriftligen uppfordra Gordon till dagtingan. Brefvet skrefs på tyska, som ingen i dervisjernas läger förstod och inne-

Beatrice Dickson.

Lotten Abelin.

Sperling Gyllenkrok. Tekla Gyllenkrok.

Marie Sundelius.

Gunhild Bergh.

Porträtt till dagskrönikan.

Medaljen Illis quorum meruere labores i guld af åttonde storleken har af K. M:t tilldelats fröken Beatrice Dickson i Göteborg som ett erkännande af hennes långa oförtrutna arbete på det sociala och filantropiska området. Fröken Dickson var en af stiftarna af Göteborgs K. F. U. K. 1891 och har sedan dess varit denna förenings ordförande. Sedan 1894 har fröken Dickson äfven varit ordförande i Svenska kvinnors kristliga nykterhetsförbund. Bland de många förtroendeposter, som fröken D. bekläder må nämnas ledamotskapet i styrelsen för A.-B. Göteborgssystemet. Under de senare åren har hon koncentrerat sitt arbete på nykterhetsverksamheten.

*

Generalskan Lotten Abelin, född Zethelius fyllde den 28 maj 75 år. De som under gamle kungens tid brukade vistas om somrarna i Marstrand, minnas säkert generalskan Abelins sirligt förnäma gestalt, hon hörde nämligen till kung Oscars närmaste krets, och inom huvudstadens societet har generalskan A. under många år spelat en ledareroll, till hvilken hennes personliga egenskaper i lika hög grad som hennes ställning gjorde henne självskrifven. 1863 ingick Lotten Zethelius äktenskap med sedermera generallöjtnanten och statsrådet Rudolf Abelin. Under den tid, då general Abelin var chef för 2:dra arméfördelningen och makarna voro bosatta i Östergötland, dels på Bjärka-Säby och Norsholm, dels på Björnsnäs var deras hem en samlingsplats för officerarna af denna arméfördelning liksom för länets och ortens societet. Generalskan Abelin har äfven gjort en insats i allmännyttiga värf. Sedan 1868 medlem af Röda korset, tillhörde hon

Maja Hulting.

mellan 1910 och 1915 dess centralstyrelse. För Skansen har hon alltid varit varmt intresserad och på doktor Hazelii tid var hon en af de fruar, som bidrogo till de första vårfesternas exempellösa framgång. Generalskan A. är också kallad till hedersledamot af Samfundet för Nordiska Museets främjande.

*

Diamantbröllop firades den 26 maj af förre stationsinspektoren Sperling Gyllenkrok och hans maka, född Lindeberg, numera bosatt i Örebro. Den ovanliga högtiden firades i Stockholm hos makarnes ende son kapten Sperling Gyllenkrok, som samma dag fyllde 41 år. Diamantbrudgummen är född 1830 och hans brud 1836.

*

Den första svensk-amerikanska sångerska, som fästs vid Metropolitan Opera i New York är fru Marie Sundelius, som nyligen undertecknat ett kontrakt med ledningen af denna världsberömda scen. Fru Sundelius är född i Värmland, men har fått sin uppfostran i Boston, där hennes far sedan många år är en af de ifrigaste nykterhetskämparna. Hennes flicknamn är Sundborg, men sedan ett tiotal år är hon gift med sångaren och kördirigenten Gustaf Sundelius.

Inom musikkretsar i New York har fru Sundelius ett stadgadt namn och vid de skandinaviska konserter, som American-Scandinavian Society årligen brukar anordna i New York är hon den självskrifna solisten. Vid den senaste vårkonserten utförde fru S. sånger af Alfvén, Sjögren och Bror Beckman och mottogs af såväl publik som kritik med odeladt bifall.

*

Vår nyaste kvinnliga fil. doktor är Gunhild Bergh, som den 26 maj i Upsala försvarade en akademisk afhandling om "Litterär kritik under 1600- och 1700-talen". Den nya kvinnliga filosofiedoktorn är endast 27 år gammal och var den yngsta af dem som i år mottogo lagerkransen.

*

Operasångerskan Maja Hulting afled den 25 maj i Stockholm i en ålder af 48 år, närmast sörjd af åldrig moder. Efter att ha genomgått Musikaliska Akademien studerade fröken H. för Fritz Arlberg och Delle Sedie i Paris. På Operan debuterade hon 1893 och engagerades där 1894. Bland hennes roller må nämnas Donna Anna i Don Juan, Agatha i Friskytten, Jolanta, Ortrud i Lohengrin, Pamina i Trollflöjten och Gela i Häxan. På senare år innehade hon endast smärre roller samt var pensionerad med ingången af innevarande år.

höll en redogörelse för anledningen till att Darfur måst uppges åt rebellerna, hvarjämte Slatin erbjöd sig att kämpa vid Gordons sida, därest hans befrielse kunde utverkas.

Emellertid måste Mahdin börjat misstänka, att det inte var så alldeles riktigt med Slatins korrespondens med Gordon Pasja, hvadan han plötsligt beröfvades sin hittillsvarande skenbara frihet, frántogs det svärd, som han burit alltsedan det bosniska fälttåget, och slogs i bojor.

Belägringen af Khartum måste nu bedrifvas mera rastlöst, ty en brittisk armé nalkades norrifrån. Förnödenheterna började tryta hos de inneslutna; en mängd af civilbefolkningen hade gjort gemensam sak med de upproriska, och Nilen sjönk med hvarje dag, hvadan anfallet på den dömda staden underlättades. Förgäfves spanade Gordon efter undsättningsexpeditionen, hvars afsändande fördröjdes genom Gladstones parlamentariska förklaring, att Khartum inte var h e m m a d in, utan endast s u r r o u n d e d af en fiende, hvilken ingalunda förde krig, utan endast knåpade med w a r l i k e o p e r a t i o n s. . .

Slatin hade alldeles ingen kunskap om huru sakerna stodo, förrän han den 26 januari väcktes af gallskrik och Jerikorop, af detta mullrande, stigande, fallande gny, folkets samfällda röst, som dånar alldeles lika hos civiliserade och ociviliserade hopar, på Place de la Républigue som på At Meidan. Och dervisjernas triumf beydde, att Khartum fallit. —

Hvad som härefter följde, innefattar måhända de mest dramatiska ögonblicken i Slatins underbara lefnadssaga. Jag anför hans egna ord, hvilka väl få kunna glömma, som en gång läst dem: —

"En stor människomassa hade samlat sig utanför Mahdins och kalifernas kvarter; den tycktes sätta sig i rörelse, och jag såg nu tydligt, att den styrde kosan mot mitt tält. Främst gingo tre negersoldater, af hvilka en vid namn Schetta, förut Achmed ben Dafallahs lifsslaf, bar ett blodigt knyte i handen; bakom honom trängdes den tjutande mängden. Slafvarna trädde in i min seriba och stannade med flinande anletsdrag framför mig. Schetta vecklade upp duken och visade mig — Gordons hufvud!

Blodet steg mig åt tinningarna, min andedräkt stockade sig, men med stor ansträngning lyckades jag behärska mig och lugnt betrakta de bleknade dragen. De blå ögonen voro till hälften öppna, munnen hade behållit sin naturliga form, ansiktet var lugnt, dragen icke förvridna, håret och det korta kindskägget voro nästan hvita.

— "Är det icke den otrogne, din onkel?"* sade Schetta och höll upp hufvudet.

— "Nå än sedan?" svarade jag lugnt. "Han var i alla fall en tapper soldat, som föll på sin post och nu fått sluta sina lidanden. Lycklig han."

— "Du prisar ännu den otrogne! Du skall snart erfara följderna", brummade Schetta och aflägsnade sig långsamt med det förfärliga beviset på Mahdins triumf. Mängden följde honom tjutande.

Jag gick tillbaka in i tältet och kastade mig dödstrött på marken. Khartum fallet! Gordon död! — —

Mahdin hade nu nått höjden af sin makt. Hela Sudan var hans, och för den brittiska undsättningskåren, som anlände på tredje dagen efter Gordons död återstod intet annat än att draga sig tillbaka. Dock, gränsen var satt äfven för Muhammed Achmeds bana. Försvagad af utsväfningar afled han i tyfus den 22 juni 1885, sedan han öfverlåtit åt sin kalifa, Abdullah ben Sàid, att föra verket vidare.

Mästaren hade sålunda skiljts hädan, utan att hans profetia om ett världsherravälde gått i fullbordan. Han hade föregifvit sig i en uppenbarelse fått veta, att han skulle underlägga sig Egypten och Arabien — särskildt Mecka och Medina — och därpå i Syrien lämna jordelifvet. Men intet af detta hade inträffat. Detta väckte en djup, ohjälplig förstämning hos hans anhängare. Han hade då inte varit den gudasände, utan endast en vanlig dödlig, och hans tal en lögnares. Mahdismens andliga underlag smuladés sönder. Hädanefter gällde inte striden en alltomfattande idé, allenast bibehållandet af den yttre maktställningen och bevarandet af de gjorda eröfringarna.

Efter Khartums fall belades Slatin med så tunga järnkedjor om händer och fötter, att han endast med svårighet kunde röra sig. Mördare och ogärningsmän voro hans medfångar, och han sof på bara marken med hufvudet mot en sten, hvilket mycket plågade honom, tills han en dag hittade trästommen till en åsnesadel, som blef hans kudde. Födan var i stil med det öfriga; den bestod af rå säd, hvilken en af fångvaktarnes hustrur ibland smög sig till att uppmjuka i varmt vatten. — —

På detta sätt har friherre Rudolf von Slatin, österrikiskt geheimeråd och excellens, egyptisk pasja och general i brittiska armén framsläpat en del af sin tillvaro. Men ljusskimret öfver hans hjässa öfverlefde både Mahdin och Abdullah. . . .

Då han i Oktober 1915 knogade på sin tunga kappsäck från bilen till järnvägsstationen i Wieselburg, bad jag, som endast hade en liten handväska, att få hjälpa honom — om inte för annat så med den starkares rätt!

Detta tillstaddes inte alls. Men då han ställde ned kappsäcken för att byta om hand, utbrast han: Kan ni tänka er att jag har tolf tjänare, som gå och slå dank borta i Khartum. Och ändå kånkar jag själf på mitt bagage!

Nå, han hade nog burit tyngre bördor än så. —

Och när de ryska officerarne i fånglägret vid Klein-München knorrade öfver kosten — ett klagomål som de sedan förståndigt nog återtogo — de hade bara under de sista fjorton dagarna rekvirerat och inmundigat för 2,000 kronen delikatesser — då måste väl Slatins tankar ha sökt sig tillbaka till hans träldomstid i Omdurman, där hans föda utgjordes af torr dhurra, ibland uppmjukad af kvinnlig medlidsamhet.

Småningom förändrades hans ställning emellertid så till vida, att han befriades från bojorna och anförtroddes att från tidigt på morgonen till sent på aftonen hålla vakt utanför kalif Abdullahs port, hvarjämte han till fots skulle följa, då denne red ut. Egendomligt nog var detta en hederspost. Sålunda hade Mahdin en gång hugnat sin pålitligaste vän Achmed woled Soliman med att ständigt låta honom barfota föra hans häst vid tygeln. Det hölls för en nåd att på detta sätt få dväljas i Den upphöjdes omedelbara närhet.

Så skredo de långa åren fram i ett blodigt enahanda under oafbrutna fälttåg åt olika håll, nödvändiga för sammanhållandet af väldet, alltmedan Sudans riken förhärjades och utplundrades. Hela stammar utdogo eller förskingrades. Missnöjet med kalif Abdullahs grufliga styrelse tillspetsade sig i en sammansvärjning, ledd af den döde Mahdins egna fränder. Deras uppsåt blef emellertid snart röjt, hvarefter upprorsmännen afrättades.

Kalifens anhängare ställde sig kallsinniga; trosifvern och offervilligheten för den heliga saken var i bortdöende. En förfärlig hungersnöd härjade. Infödingarna åto hudar af självdöda djur, sängplatsernas läderflätning lossades och förstördes. "Det var en tid i Gedaref", säger Slatin, "då ingen efter solnedgången kunde gå ut på gatorna utan militärbevakning, ty eljes riskerade han att blifva öfverfallen och uppäten". Och, på tal om djaalin-araberna: "Många af denna stams familjefäder, hvilka ej sågo någon utsikt till räddning murade igen dörrarna till sina hus och afvaktade med sina familjer hungersdöden".

Dock rönte Kalifen äfven framgångar af en omfattning som ställde själfve Mahdins bedrifter i skuggan. Kejsar Johannes af Abessinien stupade i strid mot hans trupper, och hufvudet sändes till Omdurman. Ett liknande öde drabbade sultan Jussuf af Darfur, och den märkvärdige Abu Djimesa, som från gränsen af Sahara predikade krig mot hans tyranni, och hvilken tycktes ha bundit framgången vid sina vapen, afled plötsligt.

Han drömde nu om Egyptens kufvande. Och i sitt öfvermod sände han bref till drottningen af England, sultanen af Turkiet och khediven, med uppmaning att antaga den sanna läran. I annat fall hotades de med Hicks och Gordons öde.

Egyptens eröfring visade sig emellertid vara ett vådligare företag än han trott. Och sedan hans bästa fältherre, den erfarne Negumi fallit vid Toski för general Grenfell. voro hans planer åt detta håll korsade.

Huru sålunda mörker och dagrar växlade för Kalifen, irrade Slatin ständigt på gränsen till det outhärdliga. En stor händelse inträffade, då han en gång genom den ryktbare Osman Digma lyckades erhålla ett bref från sina anförvanter. Glädjen släcktes dock genast, då meddelandet innehöll att hans moder hädankallats.

Detta grep honom djupare än åratals yttre lidanden, umbäranden och förödmjukelser. Han tänkte på de sista ord hon riktat till honom: "Min son, min Rudolf, ditt oroliga sinne drifver dig ut i världen. Du går till fjärran, obekanta länder. Huru snart torde ej den tid komma, då du skall längta tillbaka till oss, och kanske då förgäfves!"

Kalifen förbjöd honom emellertid att visa tecken till sorg. Han tröstade honom med modern i alla fall varit en otrogen, som intet hade att hoppas af Guds barmhärtighet. . .

Då man läser Slatins skildringar af dessa blytunga år, står det alltjämt som ett oförklarligt underverk, att han mäktade härda ut. En jämförelse erbjuda de hjältemodiga män, som under forskningar i arktiska regioner satt lifvet till och i efterlämnade dagböcker skildrat sina expeditioners undergång. Dock voro de på visst sätt bättre ställda; för dem gällde det några månaders eller veckors enslig kamp, för Slatin mer än elfva år.

Hans krigiska bedrifter, hans vågsamma äfventyr som Darfurs generalguvernör har många motsvarigheter. Men att dag efter dag under år på år bevittna, hurusom Kalifens främsta anhängare, den ena efter den andre föllo offer för hans misstroende och slutade under skarprättarens svärd, och att hela tiden ha befogad anledning att tro att i morgon gäller det mig — den som under en aldrig svikande sinnets jämvikt genomkämpat detta, han har öfvervunnit denna värld. I själfva verket hade Slatin gjort upp sin räkning; död och plågor skrämde honom inte längre. För mänsklig grymhet och godtycke var han oangriplig. — (Forts.)

*I Mahdins läger rådde på grund af en viss yttre likhet mellan Gordon och Slatin den föreställningen att de voro släkt.

HÄR OCH DÄR

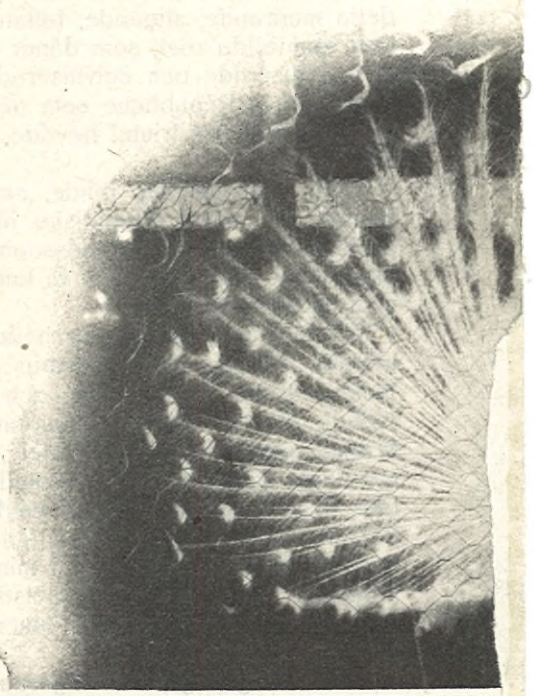

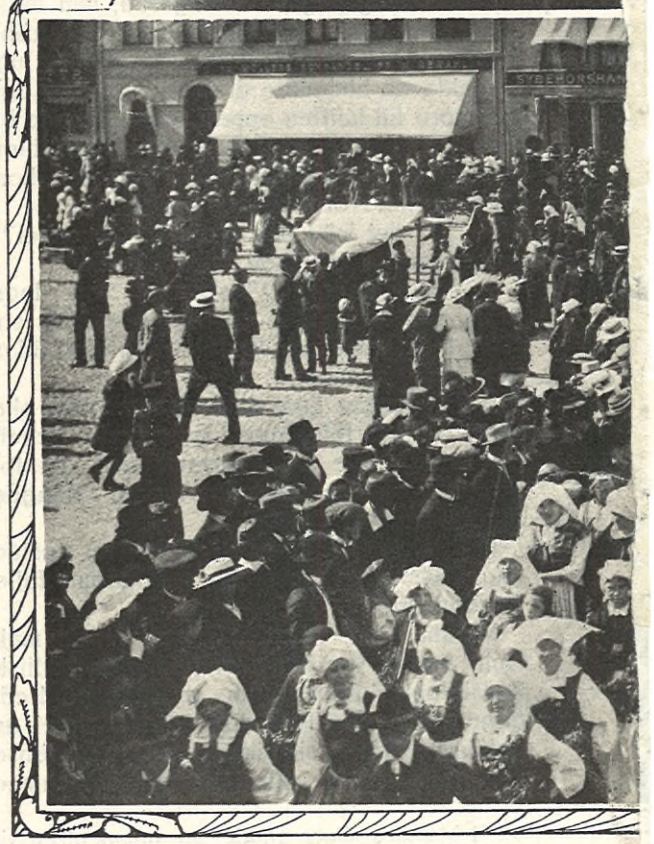

1 och 3. Den första stockholmska "Parktanten" leker "Sista paret ut" och anordnar långdans med småttingarna. 2. Från Gymnastiska Centralinstitutets senaste uppvisning. De utexaminerade gymnastikdirektörerna utförande plastiska rörelser. 4. Trollhättans i dagarna nyinvigda stadshus. 5. Den hvita påfågeln på fjäderfäutställningen i Stockholm. 6. Järnvägsolyckan vid Kärrmossen, i grannskapet af Arvika. 7 o. 8. Ex- och interiör af Wedevågs nyinvigda kyr-

I LANDET.

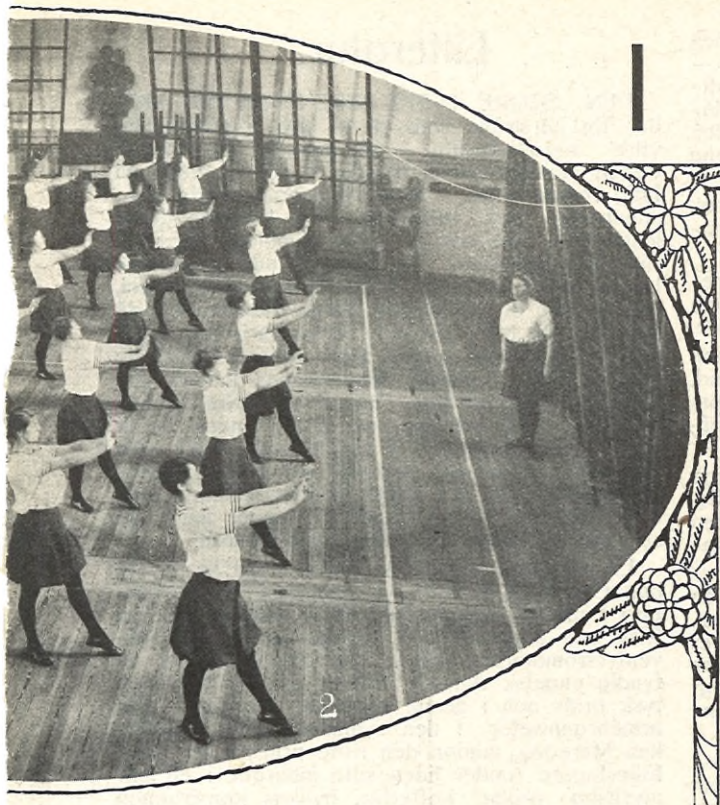

2

3

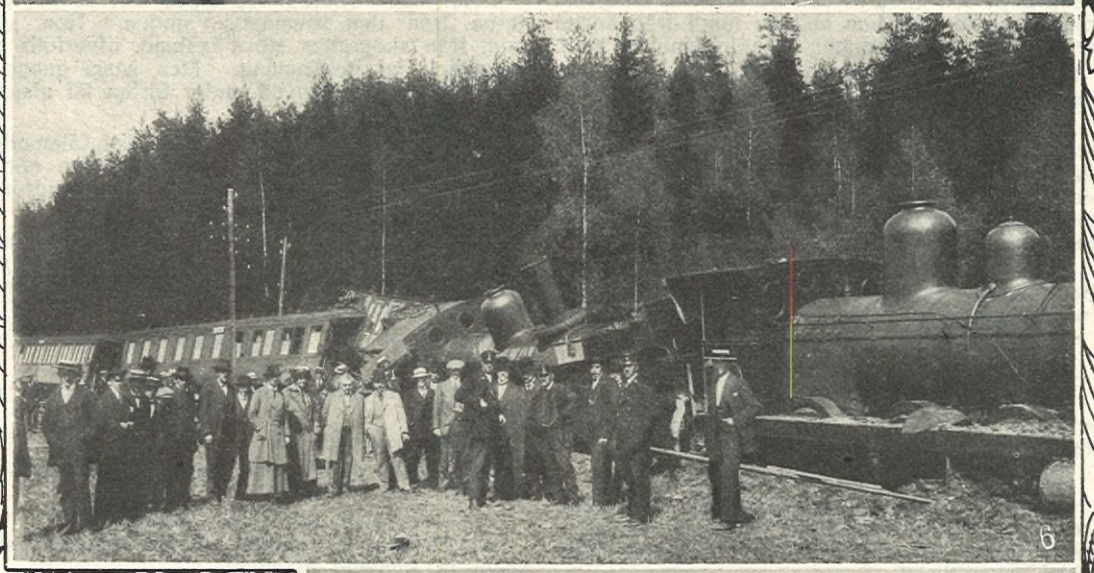

6

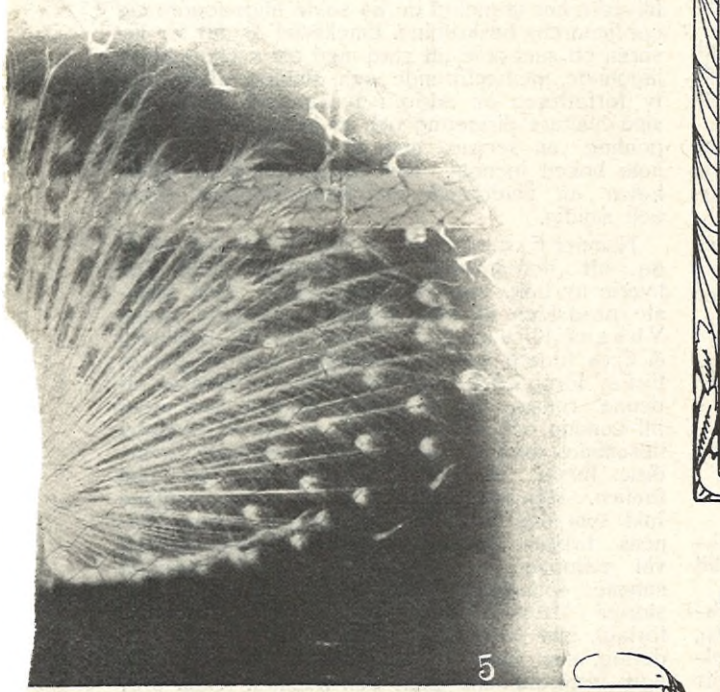

5

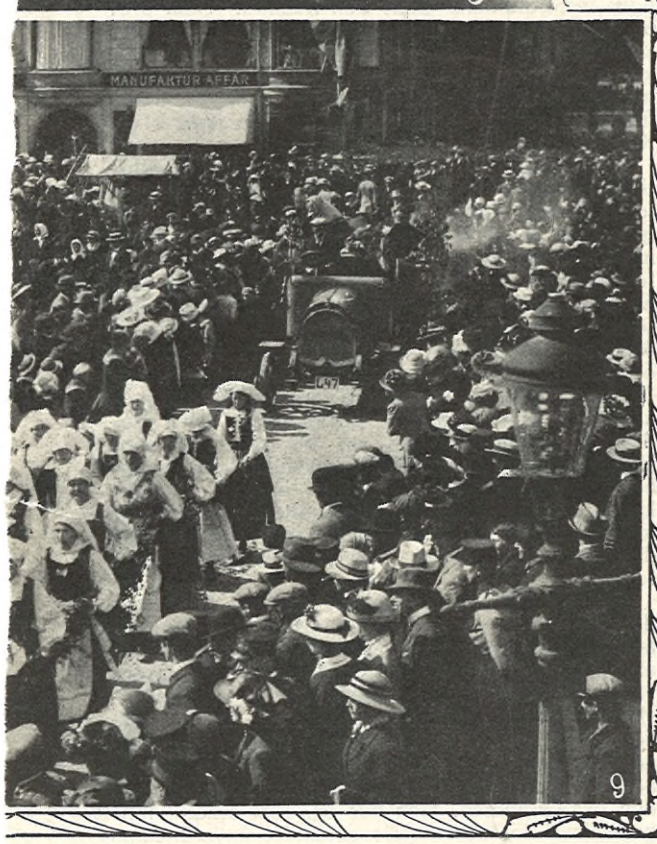

9

10

11

ka. 9. Barnens dag i Kristianstad. Unga damer sjöngo Maj i by och insamlade gåfvor till skånska gillesstugan, hvarvid de satte en grön bokkvist vid hvarje mild gifvares dörr. 10 o. 11. Det i dagarna festligt invigda "Saltsjöbadens Hasselbacken" eller Saltsjöbadens sommarrestaurang, hvilken af alla tecken att döma, torde bli en kär tillflyktsort för stockholmare och turister. 1, 3, 5, O. Ellqvist, 2, 10, 11 E. Holmén. 4. W. Lindhe. 6. Amelie Rydberg 7 o. 8. A. Michaelson. 10 o. 11 E. Holmén. -:-

En gammal historia.

FRU ESTER LÅG I LÄ UNDER EKEBUSKENS skuggande tak, halft lullad af bladens hviskande. Ljum luft silade in genom grenverkets springor.

Då hennes panna kyldes af en fläkt från saltet bakom dynerna, slog hon upp ögonen. Hon sträckte ut handen, fyllde den med den fina hvita skrifsanden och lät kornen glida mellan fingrarna.

Vattnet sorlade därute. När hon böjde undan kvistarna, kunde hon se hur böljorna lekte i sin väldiga bädd. Hon reste sig upp. Hvad det dock var friskt och fagert; en renande kraftmättad syn, just nu, då ett rödskimrande barkadt segel skrattar mot hafvets stora blåa leende.

På kammarna rundt henne stodo furor i krans. I så gles krets dock, att hon kunde följa hvart träds säregna resning.

"Furan är mänskans träd framför alla. Nån sorts symbol för lifvets sega viljekamp," flög det för henne.

"Det trädet bryts aldrig af vidriga vindar."

I nästa nu log hon åt sitt filosoferande. Knappt kunde den då räknas som hennes träd. Lifvet hade alltid legat för henne som en solig söndag. Andra hade ständigt tagit i för henne. Som nu bara det, att hon låg här vid hafvets svala bryn och hade ro och tid att leka med sina tankar. Under det han jäktade långt från henne på den stora utställningen i en främmande stad.

Hon tog upp hans bref ur fickan och läste det styckvis, trots hon visst kunde orden utantill.

"Visst längtar jag mycket efter min lilla skatt och förbannar det öde, som håller oss skilda för så lång tid. Så snart jag har en ledig stund, tänker jag på dig och gläder mig åt att du magasinerar hälsa och krafter och blir riktigt frisk och vacker, tills vi råkas."

Hon lät arket sjunka, och blicken förirrade sig åter melan furornas stammar. Denna gång kommenterade hon blott med ett lyckligt leende.

"Komma hem till midsommar, säger du."

Hon läste vidare, men leendet försvann.

"Du vet, att det vore min högsta önskan. Arbetet tär dock mera än jag hade väntat. En lång resa tröttar ju alltid —"

Hon rynkade den barnsligt släta pannan.

— "och jag borde nog grundligt hvila mig. Tro dock inte, att tanken på mitt eget välbefinnande hindrar mig. Jag hvilar mig för resten alltid bäst i din närhet."

Åter var leendet där.

"Men jag får ej tänka på någon hvila. Just till helgen kommer några försenade konstverk, som skola packas upp. Och de äro så pass betydande, att jag inte vågar öfverlåta deras upphängande åt någon underordnad".

— Stackars Bengt. —

"Söndagarna äro annars gräsliga här, när mänskomassorna välla in genom portarna, och luften fylls af damm och svett. Men jag menar visst inte att beklaga mig. Jag arbetar med lätt hjärta för att kunna skapa en riktigt ljus och glad vinter åt min lilla Missy i någon stormetropol i södern."

Hon knäppte flickaktigt med fingrarna. Heureka! Hon hade det. Hon skulle resa till honom i stället. Att hon inte tänkt på det förut. Att hon inte skämts för att vara här och dra sig, medan han gick däruppe och slet.

Så kysste hon brefvet och lade det i fickan. Reste sig definitivt och gick längs strandbrädden till det gula huset i talldungen.

Muntert gnolande ilade hon upp för de få trappstegen och befann sig snart midt i den animerande sysselsättningen att lägga ner i kofferten de nödvändiga föremålen för den brådstörtade resan.

Och på kvällen stod hon framför en liten hvit spjälsäng, där en baby sussade under sitt blåa täcke. Och hon smekte till afsked den gulfjuniga, mjuka nacken på en liten varelse, som borrade ansiktet ner i kudden.

Och medan solen brådskade färger öfver det skapade, i skiftande rödt och i skiftande gult — dynernas väldiga kammar skimrade dock i regnbågens alla — åkte hon inåt slätten till en liten station, där hon skulle bestiga nattexpressen. Slätten bredde sig framför henne, ymnigt ösande sina uppenbarelser af skönhet.

Hon far förbi sofvande byar, där kvarnarna stå lika gamla drömmare och glädas åt hur axen matas med mäld för dem. Kvarnarna, hvilkas vingar bryta mäktigt skuggande mot brinnande kvällsskyar. Hon far förbi kummel och ättehögar längs kastanjeallén upp till borgen, den gamla grå stenjätten med sitt röda tegeltak — utmed mjuka doftande ängar, kransade af parkdungar. Genom skymningen flammar ännu blåelden i dikeskanten. Men inne under träden glimma stjärneblomstren i fjolårslöfvets bruna matta.

Hennes själ är fången af omvärldens skönhet, så hon märker knappt, då drängen drar in tömmarna framför stationshusets gafvel.

Men då loket stormar in på spåret, risslar redan blodet raskare genom hennes ådror. Och hon tänker på att hon reser till sin älsklings möte.

Hon står några minuter på plattformen och ser blänkfyren sända sitt hvita ljus öfver land, bortifrån sydkanten. För henne en erinran om ett gult hus i strandbrynet, där hennes barn sofver. —

Men inne bland alla de trötta, sömnvresiga mänskorna i den kvafva kupén satt en spänstig, lycklig människa och bara log — under färden öfver hedar och myrmarker, genom tysta, sommarljusa skogar.

En gång invid gryningen stannade vagnraden framför en liten station midt inne i milaskogen. Hon lutade hufvudet genom det öppnade fönstret och drack barrluft och hörde lifsgalna trastars låt ur grandunklet. Hon tyckte, hon ville girigt samla allt skönt och så helga sig för den kommande, strålande dagen.

Först nästa eftermiddag stego mot henne rösterna från den främmande staden. Hon, som kom från skogarnas stora tystnad, öfverföllls ett ögonblick af beklämning. Men snart gungade bilen henne till jämnvikt under farten till utställningsplatsen.

Under långfärden hade hon ej mist tålamodet, men nu tyckte hon, att minuterna blefvo oändligheter, och hon böjde sig fram mot chauffören med maning, att han skulle stegra farten.

Sedan hon sneddat öfver entrégården, gick hon rakt mot den vackra hvita paviljongen vid dammen. Men just då hon skulle träda in, stängde vakten portarna.

"Öppet till 7?" Hon pekade frågande på en anslagstafla.

"Jamen, helgdagsaftonen stängs öfverallt en timme förr."

Vakten låste resolut.

"Jag skulle träffa herr Torstensson. Vet ni, om han finns därinne?"

"Jo, men hvad har ni för ärende?"

Det märktes på tonfallet, att den talande hade brådt få samtalet afslutadt.

"Jag är hans hustru."

"Å."

Med ett leende och en ståtlig honnör steg vakten åt sidan, slog upp dörren för henne och lät henne passera.

I den halfskumma hallen gled hon nästan mörkrädd förbi alla bronsbelätena ut i midtgården, där springbrunnens porl silfvertonande steg mellan tomma arkader. Tills hon nådde en dörr med plåten: Chefen privat.

Hon hejdade sig en sekund. Hennes hjärta bankade. Beslöt sig så för att smyga in utan knackning och på så sätt göra öfverraskningen fullständig. Hon öppnade dörren ljudlöst på glänt, såg in, blef stående, stängde den så igen efter några sekunder och raglade bort till en soffa i arkaden.

Visst kan det skänka en stolt, skön syn att se en kraftfull man sluta en smärt kvinna i sina armar.

Dock icke för henne — hans hustru — som under några sekunder förvandlats till en gammal kvinna med vissnade barnadrag. En kvinna, som blott behärskades af en enda tanke: att komma bort, att som ett sjukt djur få skyla sig. Dock icke skön för henne, som nu for ensam tillbaka, medan spårvagnarna rispade blåa blixtar mot träden, och nyss tända lyktor kämpade i tveljuset vid kajerna i en främmande stad. Icke för henne, som for tillbaka till sandkammarna för att kämpa sitt lifs första, tysta strid under träden, som aldrig brytas af vidriga vindar.

ANNA BJÖRKMAN.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

Litteratur.

DEN STORE TYSKE RIKSKANSLÄRN MED de tre hårstråna som ett af sina förnämligaste yttre karaktäristika — om man får lita till den dåtida skämtpressens utsago — lär ha varit en flitig romanläsare. Men romanerna måste vara spännande och rafflande. Han behöfde deras lössläppta fantasterier som stimulans efter all riksbyggarpolitiken. Vår tids jäktade människor kräfva också sin dosis af litterära njutningsmedel, som ge lisa åt den trägna tankeverksamheten, då den slitit sig trött, och leda fantasien in på vägar, där verklighetens nyktra linjer utväxlas mot de bisarra eller oväntade händelsernas kurvor och zigzag-formiga språng. Så att äfventyrsromanen blir nog aldrig gammal, den byter endast dräkt efter tidens behof. — I regeln brukar det vara utländska författare, som ha den bästa fabuleringsgåfvan, när det gäller äfventyrsböcker, men f. n. finns det också svenska talanger med nog så stark uppfinningsrikedom inom genren.

En afsevärd sådan är Anders Eje, hvars bok George Kessers generalkupp (Albert Bonniers förlag) utgör ett förträffligt prof på frisk och underhållande berättarkonst i den äfventyrsromantiska stilen. Hufvudpersonen är en fyndig engelsk skojare, hvilken ger sig ut för en tysk prins och i denna egenskap uppträder som arméorganisatör i den sydamerikanska republiken Maragay, medan den rätte prinsen och hans följeslagare under tiden sitta inburade i ett par mystiska gröna koffertar, hvilkas konstruktion onekligen hedrar författarens fantasi, men som förmodligen inga mekanici i världen skulle kunna tillverka hur grundligt de än sökte tillgodogöra sig uppfinnarens beskrifning. Emellertid är det för läsaren ett sant nöje att vara med om svekets planläggande, genomförande och slutliga afslöjande, ty författaren är adrig i tvekan om medel för sina hjältars dirigering och ej heller tar han någonting au serieux, utan är munter och ironisk hela boken igenom. Den sydamerikanska lokaltonen är illuderande och figurteckningen säker och smidig.

Namnet Frank Heller har nu fått den stadga att det spänner förväntningarna högt med hvarje ny bok, som bär hans märke. Den senaste produkten af hans rastlöst arbetande penna Yussuf Khans giftermål (A. B. Dahlberg & C:os förlag) kan ej jämnställas med ett par af förf:s föregående böcker, hvilket ej hindrar att denna roman om en svensk student, som reser till London och där upplefver en rad af äfventyr tillsammas med en naturligtvis fabelaktigt rik indisk furste, är koncipierad med både fart och fantasi. Men man bör läsa den i samma andlösa takt som den är skrifven, eljes blir kompositionens brister altför tydliga och hjältens naivitet väl påtaglig. — Afgjordt starkare är däremot samme författares tidigare utkomna aviatör-historier "Herr Leroux i luften" (Albert Bonniers förlag), Här har själfva fabeln ett verklighetsunderlag, som inger läsaren förtroende, och stilen äger inspirationens glans och friskhet. Som prof på suggestiv skildringskonst kan särskildt påpekas kapitlet "En dödsjakt genom rymden", i hvilket författaren mer än en gång bringar läsaren att hissna genom den expressiva ordkonst, hvarmed han målar sin hjältes vågsamma flykt öfver Kanalen och duell i luften.

Äfventyrsromanens nära frände detektivskildringen företer också en rik flora på litteraturens tegar. Jag antecknar: Mr Richard Redgraw M. A. af Arnold Bennet (Albert Bonniers förlag), en ej oäfvet spunnen roman om en falskmyntare och en privatdetektiv och som därtill äger stilistiska förtjänster åtskiligt öfver den ordinära nivån; vidare Den gröna bilen af August Weissel (Hugo Gebers förlag), en österrikisk författare, som med skarpsinnighet i fråga om det rent kriminella förenar förmågan af klar logik och fängslande intrigväfnad. Den moderna spaningstekniken då det gäller att uppdäcka brott begånget under mystiska omständigheter, är åskådliggjord med all önskvärd detaljkonst, hvartill kommer en berättarförmåga, som lämnar intet öfrigt att önska med afseende på dramatisk gestaltning och ledig framställningsform.

En ny Sherlock Holmes-historia, Fasans dal af A. Conan Doyle, (Hugo Gebers förlag) tillhör också de nervspännande skildringarna ur förbrytarvärlden, iscensatt med författarens välkända skicklighet. Fasans dal är ett grufdistrikt i Amerika, ett jordiskt inferno, där en bofliga utför en serie hemska mordgärningar utan att nås af lagens arm. Tack vare en mans oförvägenhet och list fångas skurkarne emellertid till slut och oskadliggöras. Men när de, som erhållit fängelsestraff för sina brotts sonande, ånyo komma ut i lifvet, börja de förföljelse mot mannen, som bragte dem i lagens klor, och döda honom till

sist. Boken är i sin genre onekligen verkningsfull, men den innehåller väl mycket människoslakt, och det lider intet tvifvel, att dylika förbrytarromaner verka skadligt på obalanserade naturer i en tid som denna, då världskrigets våldsdåd och blodlukt mer än eljes göra människornas mordinstinkter lättsöfda.

Däremot håller anmälaren före, att Fräkne en bok om vildmarken och kärleken af Gene Stratton-Porter (J. A. Lindblads förlag) har utsikter att vinna tacksamma läsare i vårt land, ej så mycket för de många äfventyr, hvilka markera Fräknes lifsväg, men för den hjärtevarma tonen samt den kärlek till skog och mark och allt som där lefver och andas, frambesvuret af förf:s poetiska skildringskonst. Fräkne räknar i viss mån släktskap med hjältarne från romanens guldålder, dessa, som uppenbara sig i första kapitlet redo att taga en dust med lifvet och som växa med svårigheterna och slutligen vinna segerpalmen. De förlora måhända åtskilligt af sin litterära prestige på kuppen, men de vederkvicka läsaren genom sin dådkraft och sina hjärtans renhet.

E. H—N.

Parktanten, en ny social institution.

I STOCKHOLM HAR GENOM SVENSKA DAGbladets försorg skapats en ny social institution, som säkert kommer att utvecklas och ta ett mycket större omfång än hvad från början var ämnadt. Ty början gjordes helt blygsamt en majdag i Vasaparken, då fröken Greta Elert samlade några småttingar omkring sig, skref upp deras namn, fick tusen och en förhållningsorder af välvilliga mammor, som snart försvunno i fjärran, och började leka "Törnrosa var ett vackert barn", "Två slår den tredje", "Försteningsleken" och mera sådant med småttingarna. De minsta barnen voro nyss fyllda tre år och de äldsta gingo i någon af de första skolklasserna och alla hade de det gemensamt, att deras mödrar för att förtjäna sitt uppehälle måste arbeta utom hemmet.

Detta var som sagdt början. Dagen därpå hade Parktanten fått en gräsmatta bredvid sandplanen åt barnen att rulla sig på och ett betydligt ökadt följe, som så småningom grupperade sig efter en naturlig indelning och organiserades till en viss grad såsom alla samlingar af människor göra, de må bestå af stora eller barn. Tilloppet blef snart så stort, att en ny parktant måste anställas och när detta skrifves flyger Svenska Dagbladet som bäst omkring i bil rundt Stockholms parker för att söka ordna flera små kolonier med parktanter som ledare.

Det dröjer icke länge förrän parktanten är en institution, och förrän man frågar sig hur i all världen vi så länge kunnat reda oss utan denna absolut nödvändiga inrättning för alla småttingar, hvilkas mödrar för sitt förvärf måste arbeta utomhus.

Det har nämligen redan visat sig att många af dessa förvärfsarbetande mödrar äro i stort behof af att ha någon att lämna barnen hos, då de gå bort från sina hem tidigt på dagen för att först mot kvällen återkomma. Hvad instängda småbarn kunna ta sig till, kommer ibland till synes i tidningarnas notiser om olyckshändelser och eldsvådor. Instängda barn i mörka sollösa rum, då de borde vara ute i sol och luft, röra sina lemmar och motionera sina lungor och nöta sina små lynnen mot andra jämnårigas kantigheter. En mor har kontorsarbete hela dagarna och har lämnat en liten flicka ensam hemma. En annan har en mangel att sköta och barnen få leka på gården. Nog vet hvar och en hur en stockholmsgård ser ut och hur pass lämplig den är som lekplats. En tredje har åt sin "stora" flicka, som är hela fem år, lämnat vården af hushållet och en liten treåring. Hvad det betyder för mödrar och barn att få frågan om barnens lekar och deras vistelse ute ordnad på ett tillfredsställande sätt, förstår endast den som kastat en blick i de mörka rummen, där mödrarna måste lämna sina små för att skaffa det dagliga brödet.

Idén med parktanten har tagits upp af en Malmö-tidning, så att vid det här laget ha vi förmodligen redan åtminstone en dylik i Skåne. Det vore önskligt att den fick slå rot i flera af våra större svenska industristäder, där mödrarnas arbete utom hemmet blifvit en tvingande nödvändighet.

Storkyrkans dolda skatter.

Pastor primarii korkåpa, spanskt arbete från omkring 1600, guld och silfverväfnad med rika reliefbroderier i guld och silfver.

STORKYRKANS skrud- och silfverkammare har på senare tid bragts i en mönstergill ordning förnämligast på initiativ af kyrkorådsledamoten direktör J. Martin Eklund, som nedlagt ett förtjänstfullt arbete på att o verskådligt ordna de många skatter, som Stockholms gamla "bykyrka" gömmer på sedan århundraden. Resultatet har utfallit mycket lyckligt. I glasmontrer och ramar ligga eller hänga nu de gamla altarkläd ena och skrudarna, som vid stora högtider i kyrkan komma fram till kyrkomenighetens beskådande. Ena kortväggen upptages af en stor monter, där pastor primarii praktfulla korkåpa förvaras. Den är ett konsnärligt spanskt arbete från omkring 1600, tung af guldbroderier.

Silfverskatten hvilar i säkert förvar i ett muradt hvalf, där hvarken mal eller rost fördärfvar den och ej tjufvar bryta sig in och stjäla.

Till vägledning för dessa skatter är ett större verk under arbete af doktor G. Upmark och fröken Agnes Branting. En kortfattad, mycket intressant katalog har utarbetats af docenten J. Roosval och finnes tillgänglig i kyrkan.

Som man kunde vänta äro kyrkans medeltidsskatter till allra största delen bortsopade af den vind, som blåste under dess hvalf på 1500-talet. Endast fragment af altarkläden och silkesbroderier till katolska mässkjortor finnas i behåll. Däremot är såväl 1500-talet som isynnerhet storhetstiden rikt representeradt. Från slutet af 1500-talet förskrifver sig en ståtlig förgyld vinkanna, troligen ett Stockholmsarbete, skänkt af Johan III:s sekreterare Claes Philipson den 1 mars 1597. Inskriften säger i tidens kraftiga stil: "Förbannet ware then som henne röffwar ther ifrå". Storhetstidens främsta namn möta oss bland donatorerna. Jan Banér har tänkt på Stockholms stadskyrka med gåfvor, likaså Magnus Gabriel de la Gardie. Från den sistnämnde härstammar ett mer än meterhögt krucifix af gediget silfver med ljusstakar till, ett arbete från Augsburg. Det skänktes till drottning Kristinas kröning. En ljusstake med skaft i form af en ängel är skänkt af Axel Oxenstiernas dotter på 1640-talet. Den af kyrkans skatter som längst varit utställd för allas blickar är den af Ebba Brahe skänkta ljuskronan af silfver, som hänger ofvanför dopfunten i kyrkans södra sidoskepp.

Vinkanna af förgylldt silfver skänkt till Storkyrkan af Johan III:s sekreterare Claes Philipson 1597.

Krucifix och ljusstakar af massivt silfver, skänkta vid drottning Kristinas kröning af Magnus Gabriel de la Gardie.

Från scenen och estraden.

DET NORSKA NATIONALTHEATRETS GÄSTspel har fortsatts med Björnsons borgerliga skådespel "En fallit" och Holbergs satiriska "Comædie" "Den stundeslöse". En fallit håller på att betänkligt föråldras, det är den allmänna frasen om den pjäsen och därmed punktum. Men om nu dess smak af svunnen tid faller med en viss tyngd på styckets debetsida, hvad har det icke att balansera med af sinnets värme, af hjärtligt och godt ynne och af, låt vara något väl markeradt, rättfärdighetspatos på kreditsidan. Och hvilka lefvande människor har Björnson icke skapat i paret Tjælde, advokat Berent, den hederliga Sannæs, kavallerilöjtnanten och hans bortskämda lilla fästmö m. fl. Herr Halvorsen i den konkursmässige affärsmannens roll var ett godt konstnärligt arbete, men ännu högre på rangskalan kommo några af de öfriga rollinnehafvarne. Exempelvis var hr Stub Wibergs advokat mästerligt genomförd som den järnhårde lagens man han är tecknad, med ett varmt hjärta innerst inne i bröstet. Fröken Reimers gaf en rörande vacker bild af fru Tjælde och teaterchefen Halfdan Christensen utformade den trohjärtade, blyge Sannæs med de minsta möjliga tekniska medel, så att man fick honom lifs lefvande, utan allt sentimentalt påhäng. En särskild tillfredsställelse beredde hr Gunnar Tolnæs publiken med sitt friska, nyanserade spel som lycksökaren-kavallerilöjtnanten. Om de dråpliga bifigurerna i middagsscenen, prästen, bryggaren och tullnären, skulle kunna sägas åtskilligt för att framhäfva norrmännens styrka i det grellt karaktäristiska, men det må vara nog med att konstatera de högtider af skratt, de framkallade genom sina olika sätt att markera festrusets lycka.

I Holbergs "Den stundeslöse", denna våldsamma drift med typen "alltid brådtom", som ingenting uträttar, slogo norrmännen gäcken lös med all den intensitet och stojande upptågskonst som den Holbergska lustspelsstilen kräfver för att komma till sin rätt. Här var fru Mette Bull den, som genom temperamentets styrka, lynnets friskhet, tankarnas och lemmarnas spritande lust att göra galgstreck samlade komediens alla delar till ett strålande och brusande helt. Jag tviflar på att danskarna med all sin Holbergstradition kunna framvisa en ypperligare Pernille än denna rödkindade, skälmska samt andligt och fysiskt sunda "stuepige". Men om fru Bull anslog durtonarten med sitt unga lynnes hela kraft och öfvertygelse, så voro de öfriga ej heller sena att spela fortissimo på högt klingande strängar. Hrr Harald Stormoen, Hauk Aabel, Stub Wiberg, samt fröken Reimers som Den stundeslöse, Oldfux, Peder Bogholder och Magdelone — alla voro samstämda och företrädde en alltigenom fängslande komisk scenkonst af en resning och en must, som vi ej äro vana vid.

*

Oscarsteatern afslöt spelåret med en ganska munter operett "Fjäriln" af Carl Weinberger, hvari den länge undanskymde herr Niska fick komma fram och bekräfta både att han lefver och att hans talang ingenting skulle tappa på att få tagas i anspråk litet oftare.

O. D. har varit i Stockholm igen och konserterat, men denna gång med ett riktigt studentsångprogram, sjunget med friska röster och med denna äkthet i uppfattningen, som tyder på en oförvanskad sångarglädje. Den förtjusta publiken tröttnade heller icke att applådera och Alfvén och hans gossar icke att frikostigt besvara bifallet med extranummer. Så att nu är våren vederbörligen inaugurerad af studentsångens glada makt.

ARIEL.

Redovisning.

Till förmån för Polen och Belgien hölls för någon tid sedan en basar i Norsborg, Åmot, och resultatet blef 109: 35 kr. som insändes till Iduns insamling för de af kriget hemsökta länderna, som nämnts här ofvan. Beloppet har nu fördelats så att kronor 54: 65 inbetalts af Idun till insamlingen för de nödlidande i Belgien kontoret C, A. B. Stockholms Handelsbank i Stockholm och kronor 54: 70 utkvitterats af fröken Wanda de Pomian, som har hand om insamlingen för de nödlidande i Polen. Genom Idun frambära de af basararrangörerna inkomna sitt varma tack.

BARN-KLÄDER

Fina och välgjorda i största sortiment.

Eleganta Goss-Kavajer, Bluskostymer, Sportkostymer.

Väl utförda

Flickklädningar, Paletåer, Brodyrklädningar.

Fina och välgjorda kläder för konfirmander.

***BARN-VAGNAR** Hopfällbara två- & fyrhjuliga Sitt- och Liggvagnar.*

Prima reela varor. ***Billiga bestämda priser.***

PAUL U. BERGSTRÖMS A/B

Stockholm. 74, 76, 78 Drottninggatan.

ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Lungmos med potatis; krusbärskräm med mjölk.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; grahamsvälling med fruktkompott; stufvade murklor med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Mannagrynssnibbar med stufvad spenat; marmeladpudding med vaniljsås.

RECEPT:

Potatissalad à la Idun f. (6 pers.). Se Iduns kokbok n:o 742.

Maltesersås (f. 6 pers.). Se Iduns kokbok n:o 414.

Ananas i gelé (f. 12 pers.). Se Iduns kokbok n:o 928.

Stekt kalfbog (f. 6—8 pers.). Se Iduns kokbok n:o 504.

Mannagrynssnibbar (f. 6 pers.). 1 1/2 dcl. mannagryn, 6 dcl. mjölk, 1 ägg, salt, 1 msk. smör (20 gr.).

Till fatet: 1 msk. smör (20 gr.).

Till panering: 1 ägg, 1 msk. vatten, 1 msk. finhackad purjolök, 1 dcl. stötta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), citronsaft.

Till garnering: 1 citron.

Beredning: Mjölken uppkokas, mannagrynen ivispas och få koka till en fast gröt, eller omkr. 20 min. Det uppvispade ägget iröres, och gröten får under rörning sjuda öfver elden. Det kalla smöret iröres, och massan afsmakas med salt, hvarefter den utbredes tämligen tunt på smordt fat och öfverpenslas med resten af smöret. När massan kallnat, utskäres den till trekantiga snibbar. Ägget uppvispas med vattnet och den finhackade purjolöken (de inre hvita bladen) tillsättes. Snibbarna penslas med äggblandningen, vändas i de stötta skorporna och stekas vackert gulbruna på båda sidor. De läggas upp på varmt fat, och smöret i pannan afsmakas med citronsaft och slås öfver snibbarna. Garneras med refflade citronskifvor och persilja och serveras med stufvad spenat.

Marmeladpudding (f. 6 pers.). 250 gr. marmelad eller tutti frutti, 70 gr. smält smör, 4 ägg, 4 dcl. grädde, 3/4 dcl. stötta skorpor, 40 gr. stötta biskvier, 1/2 tsk. finrifvet citronskal.

Till formen: 2 dcl. strösocker, 2 msk. hett vatten.

Beredning: Sockret smältes i en stekpanna, vattnet tillsättes, och därmed beklädes en eldfast form. — Marmeladen röres väl med smöret. Äggulorna vispas med grädden och blandas med de stötta skorporna och biskvierna. Äggblandningen tillsättes i marmeladen, litet i sänder, och massan omröres väl. Sist nedskäras försiktigt de till hårdt skum slagna ägghvitorna. Massan fylles i den beklädda formen, och puddingen gräddas i vattenbad i ugn omkr. 1 tim. Serveras varm eller kall med vaniljsås.

"DOCKIE" SHETLANDSKOFTA

av helylle, grå eller blågrön färg.

Kr. **3,75**

"SÄRÖ"
Strandmössa av vit glasmoll.
Kr. **1,25**

"FALSTERBO"
Strandmössa av vit glasmoll med sidenband
Kr. **2,25**

"BÅSTAD"
Strandmössa av vit glasmoll med brodyr.
Kr. **2,95**

Order från landsorten expedieras mot postförskot eller efterkrav.

A/B NORDISKA KOMPANIET.
BASARAFDELNINGEN.

Lättast att intaga af stora och barn är Apoteket Vasens Laxérmarmelad, med anledning af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. På alla apotek.

D. B. C.

Flytande Putskräm för metaller.

Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.

Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & C:os A.-B. GÖTEBORG.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER

SINGER SYMASKINER

VÄRLDSBERÖMDA

Mellin's Food

är bästa kraftnäring för svaga, klena barn i alla åldrar. Bok om barns uppfödning gratis och franko från Mellins Food Depôt, Malmö.

BROWNIE

DE UNGAS KAMERA

BÄSTA RESULTAT LÄTTAST ATT SKÖTA

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A-B Göteborg

AKTIEBOLAGET HASSELBLAD SCHOLANDER, STOCKHOLM

SVALÖFS

LÖSA KORNFLINGOR

koka på 15—20 minuter, försäljas blott i lös vikt.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Grundl. 1850 **Karlstad** Grundl. 1850
är Värmlands största och äldsta tidning.

GAHNS Farena-crême.

En kund skrifver därom:

»Farena Hafre-crêmen var så ypperlig att vi kunna lämna Er de allra vackraste intyg som vi rimligtvis kunna åstadkomma i ord. Den står långt före allt annat, som vi begagnat.»

Henrik Gahns Aktiebolag, Uppsala.
Kungl. Hofleverantör.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 4—10 JUNI 1916.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; wienerschnitzel med stekt potasis; mjölk; kaffe eller te med hvetekringlor. Middag: Kokt hamburgerbringa med potatissalad à la Idun; kokt sparris med maltesersås; ananas i gelé med mandelkransar.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt hamburgerbringa (rester från söndag) med potatismos; mjölk; kaffe eller te. Middag: stekt kalfbog med spenat; brylépudding.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; pytt i panna med rödbetor; kaffe eller te. Middag: Stekta filéer af aborre med citronsås; krämgröt med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafrevälling; stekt sill med grädde och lök samt potatis; kaffe eller te. Middag: Grytstek med potatis; pressgurka och lingon; rabarberkompott med vispad grädde.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; fläskomelett; mjölk; kaffe eller te. Middag: Oxsvanssoppa; tunna pannkakor à la Idun med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; delikatess-sill med potatis;

SVAR

Å den senast införda serien frågor följer här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det utfästa priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signaturen "Landsfru" hvadan, innehafvarinnan af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

N:r 81. Klädstreck rengöras lätt genom att koka dem i svag sodalösning (ej i järngryta!) Strecken nedläggas i kalla lösningen och få koka några minuter, sköljas därefter i många vatten, uppspännas i solen att torka. Få sedan ej vara uppe då de ej användas, ty de förstöras däraf. Ses väl efter att strecken äro väl torra hvar gång de nedtagas. Landsfru.

N:r 82. Åt ytterst litet söta, feta saker såsom fint bakverk, sötsaker, feta såser, undvik mycket grädde i kaffet och färskt godt kaffebröd. Detta är hårda ord — men ni har väl hört ordspråket: »den som vill vara fin, får pina skinn!»

Landsfru.

— Följande gymnastiska rörelse afser att minska dubbelhakan: Långsam hufvudrullning, sittande, 4—6 gånger åt hvart håll. Axlarna stilla, håll händerna fast i stolsitsen. Ebon.

N:r 83. Om »Mångårig prenumerant» vill uppgifva namn och adress till fru I. Stålhammar, Spjutsbygd, så lämnas önskade upplysningar per bref.

— Tillskrif mig genom Idun. Jag tror jag kan rekommendera ett passande ställe, idealiskt för eder, beläget i det fagra Södermanland. Landsfru.

N:r 84. Er trädgård är kanske ej så stor. Då gäller det att taga vara på utrymmet. Omge först hela er »domän» med en skyddshäck, har ni god råd så tag Idegran (Taxus baccata) dyrt men vackert! Klipp 2 gånger om året. I annat fall finns andra goda skyddshäckar, Slån, (Prunus spinosa) med sina daggblå bär, härliga till saft, eller Rosa

PARAMINT PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE.

vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier FLASKOR OM 50 ST. KR. 1.25

SÄLJAS ÖVERALLT

A.B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Agra Yog-Margarin

Förse Eder innan landsflyttningen med de välkända, hygieniska och varaktiga

"SYSTERMADRASSERNA"

Stort sortiment i alla prislägen.

Besök vår utställning, **Kungsgatan 23, Stockholm.**

HANDELS- OCH FABRIKS-AKTIEBOLAGET
BRÖDERNA LJUNGGREN

CLOETTAS GULD-CACAO

i vidstående förpackning säljes överallt

1 HEKTO 45 ÖRE

Förnämsta vita stångtvål är **Äkta Balsamiska**

Barnängens · Aseptintvål

OBS. Björnstämpeln!

Ett tjog ägg för 20 öre

kan ingen köpa men **risgryn** för 20 öre (400 gr.) innehålla samma näringsvärde som ETT TJOG ÄGG

(enligt Lifsmedelskommissionens broschyr).

Glöm ej att

Lukulin

är dagens TANDCRÈME & MUNVÄTTEN

Lukulin är starkt bakteriedödande, utan att angripa slemhinnan.

Behaglig lukt och smak!

Bevarar tänderna och gör dem kritvita!

Lejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÅENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS-MANUFAKTUR-& KORTVARUAFFÄRER.

rugosa, äppelnypon, äfven de med praktisk nytta. Afskilj sedan så mycket ni önskar till kökträdgårdsland, omgif dessa med gräsgångar, (vackrare och mindre arbetsamt än sandgångar i en kökträdgård!) På gångarne kan ni, om utrymmet är trångt ha några dvärgfruktträd, dessa kunna äfven sättas här och där på ganska långt afstånd, i själfva kökträdgårdslandet det brukas numera mycket. Spänn sedan rundt dessa land ståltrådsnät öfver granstörar. Låt på detta nät växa hel- och halfhöga ärtsorter samt på den synligaste sidan de vackra och äfven, (om skördade späda) goda rödblommande rosenbönorna. Hallon och äfven bondbönor duga godt till skyddsplantering kring sängarna — omväxling förnöjer. Ett litet jordgubbsland i ett hörn samt en rad jordärtskockor där de ej stå i vägen utan få stå kvar år efter år, och så har ni jorden däremellan färdig att mottaga hvad ni vill så eller sätta af goda saker! Nu skola vi tänka på den återstående delen af eder trädgård, den som skall vara »blot til Lyst»! Tag största delen till rosor — det är mitt råd. Ordna vackra grupper af ädla rosor där ni bäst ser dem, t. ex. framför verandan eller framför en liten treflig buske där ni ofta tänker vistas (Sibiriskt ärt-träd», bildar ovanligt fort en skuggig buske!) Men sätt hvar rosensort för sig, blanda dem ej på samma land, haf hellre flera smärre land, och haf väl reda på rosornas namn — annars gör ni aldrig så nära bekantskap med dem, att ni får dem till goda vänner! Rosor ha utom sin skönhet äfven den egenskapen att ej vålla så mycket besvär, om de trifvas, notabene! De finnas ju också numera i en sådan mångfald af former. Låt gärna rosorna växa på en botten af någon låg flerårig växt med dunkel färg, t. ex. mörk viola cornuta eller mörkröd låg primula, reseda eller pensé. Klängrosor kan ni sätta vid en ståltråd böjd i bågform, så ni får en liten fristående rosenbåge midt i gräsmattan. Ett par land för perenna växter med plats för några ett-åriga, om ni vill ha besvär med dem (ett-åriga äro de besvärligaste!) kan ni anlägga på hvar sin sida längs vägen från grinden och fram till villan. Försök då att så länge som möjligt ha växter på dessa land, börja med lökväxterna om våren (sättas i aug.) sätt så många och af så många slag som kassan räcker till! Sedan ta våra gamla välkända »perennor» vid, om vi skola nämna några af de vanligaste ha vi Bellis, Akleja, Saxifraga, Hesperis, Hemerocallis, Digitalis, Iris — borstnejlikor, pioner, för-gät-mig-ej och löjtnantshjärtan ej att förglömma, Marieklockor, den högre orientaliska vallmon och den lilla fjällvallmon. Är ni intresserad af blommorna i eder trädgårdsanläggning, skall jag gärna fortsätta privatim, om ni vill tillskrifva mig genom Idun. Glöm ej att ni måste anlägga ett, om än aldrig så litet stenparti, af den sten som antagligen bortplockas i er nya anläggning, stenpartiet är den allra roligaste delen af trädgården, men därom blir för långt att tala nu. Kom bara ihåg att vid anläggning af stenparti är jorden viktigare än stenen, stenarna äro bara till för att binda jorden och afskilja ett litet särskilt rum åt hvarje blomma! Nästan alla växter trifvas här, bara hvars och ens »hem» blir lämpadt efter dess vanor och behof. Äfven vilda blommor kunna flyttas in hit. Börja med arter af Sedum, Saxifraga, Gypsophila, Silene, snart får ni ett lefvande intresse för denna lilla vrå af er trädgård. Detta ämne vore outtömligt, men jag måste begränsa mig, blott två ord om er veranda — sätt balkongväxter, hängpelargon, balkongpetunia, lobelia, eller helt enkelt krasse, i krukor på hyllor försedda med galler utmed verandans balustrad! Haf äfven något grönt som bekläder själfva den lilla villan, vildvin, luktärter i enklare fall finare och ömtåligare är Clematis, Glycin m. fl. Kom till sist ihåg att hvarhelst det finns en ful vrå i er anläggning som behöfver litet färg och glädje, om den är aldrig så mager och ogynnsam alltid växer den snälla och vänliga ringblommman där. dess frö gror också fort så den kan äfven användas till att hjälpa upp saken, någonstädes där det första försöket slagit fel.

Landsfru.

N:r 85. Drick ett glas oskummad mjölk på sängen, en half timma innan ni stiger upp. Ät gröt till första frukost och sedan vanlig frukost . Ät till middag tvenne slags supanmat, däribland afredd saftsoppa. Ät gröt till kväll. På slaget 9 i säng. Jag vet en mager person som fick lefva på ofvanstående diet cirka ett halft års tid för att af hälsoskäl bli fet, hvilket också lyckades.

Ebon.

N:r 86. Ställ eder fråga till Svenska Turistföreningen, Stockholm.

N:r 87. »Sotare»: Färsk strömming af medelstorlek rensas och tvättas noga. I en öppen spisel ställes öfver starka glöder ett smöradt halster, på hvilket strömmingen får steka på bägge sidor. Lägges därefter genast i vanlig sillake, spolas med kallt vatten och serveras. »Glödhoppor»: På rimsaltadt fårkött afskärs tunna bitar. Läggas på stekpanna öfver stark eld, sedan denna blifvit rykande het, och stekas på begge sidor.

Husfru.

N:r 88. Cedergrenska fonden, Stockholm.

N:r 89. Förhör er hos Fredrika-Bremerförbundet, Stockholm.

N:r 90. Försök få komma in vid Diakonissanstalten i Stockholm eller, om ni ställer eder tvekande inför det tvång som där anses råda, (hvilket i verkligheten dock ej är alls svårt!) vid Samariterhemmet i Uppsala, fröken Lina Boströms stiftelse. På den vägen kommer ni lättast och på bästa vägen fram till sådan verksamhet edert sinne börjat längta efter.

Landsfru.

N:r 91. Dr O. Kinberg, Långbro Sjukhus samt Brunnsgatan 4. Dr H. Marcus, Drottninggatan 22. Hypnotisk behandling bl. a. af dr J. Billström, Drottninggatan 72, dr H. Fröderström Linnégatan 15, dr P. Bjerre Östermalmsgatan 43, (dr B. har slutat sin praktik för sommaren).

Li.

N:r 92. I Hvilo- och kurorter finner ni uppgifter på badorter äfven mindre och fullständiga anvisningar med prisuppgift på pensionat.

Li.

N:r 93. Köp på apoteket för 25 öre koloqvintdroppar och bestryk därmed lillans fingertoppar. Koloqvint smakar ytterst beskt, men är alls icke giftigt. Vår lilla flicka blef botad från den vanan, då hon fått smaken i munnen en enda gång. —

Färga alls ej edert hår — det märks i nio fall af tio — behåll hellre edert gråa hår, det ger något så distingueradt och intressant åt edert utseende — i all synnerhet om ansiktet ännu är ungdomligt med fraiche hy och klara ögon.

Landsfru.

MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN

Five o'Clock Tea
utmärkt arom
mycket omtyckt
i blecklurk à
1 kg kronor 6=50
½ " 3=25
Percy F. Luck & Co HAB

Hvad är anledningen till
"La Mascottes",
stora framgång?

Först och främst »La Mascottes» höga kvalitét och framstående egenskaper, hvilka förläna åt ansikten, äfven sådana med mycket dålig hud, en teint af utomordentlig charme. Härtill kommer att »La Mascotte» är oskadligt, smetar icke från sig samt är osynligt. Vidare undvikes allt bruk af det för huden så skadliga pudret. »La Mascotte» är ytterst uppfriskande att använda, känner man sig t. ex. mycket varm och echaufferad, är »La Mascotte» ett oskattbart medel att fort restaurera utseendet. »La Mascottes» förnämsta egenskap är dock, att det med lika förträffligt resultat kan användas af alla, ung eller äldre. Detta möjliggöres endast därigenom, att med preparatet följer olika teinttabletter, som kunden själf, genom att följa bruksanvisningen, kan tillsätta preparatet och därigenom framställa detta just i den ton och styrka, som passar och mest flatterar ansiktet. Man torde benäget observera den mycket omtyckta och klädsamma s o l b r ä n d a teinten. Dessa teinttabletter äro ett stort framsteg inom kosmetikens område, och skola helt säkert komma att tillvinna sig stor uppmärksamhet af alla, som önska höja och bevara sitt utseende. N y h e t! »La Mascotte» Ansiktscréme är speciellt komponerad för konsumenter af »La Mascotte», och supplerar detta på ett utmärkt sätt. »La Mascotte» är lagligt skyddadt genom Kungl. Patentverket. Fås öfverallt samt direkt från Hufvudnederlag »La Mascotte», Hälsingborg.

Skönhet.

En behaglig toalettvål är oumbärlig för alla, som önska bevara hyn fraiche till ålderdomens dagar. För att höja sitt utseende bör man undvika alla skarpa och underhaltiga toalettmedel och i stället för sådana endast använda YVY-Tvålen, ty på kort tid borttager den finnar, fräknar, pormaskar, rynkor och vissen hud samt vid ständigt begagnande lönas uthållighet med ett alltid ungdomsfriskt yttre.

YVY-tvål säljes i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

ÖSTERLIN & ULRIKSSONS Tekn. Fabrik,
YSTAD.

Annonsera i Idun!

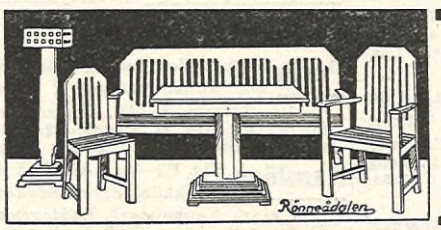

Hvita, moderna
TRÄDGÅRDSMÖBLER
i många olika utförande.
— Begär vår katalog —
Rönneådalens Aktiebolag
Stockamöllan Tel. 5.

Gymnastikstänger.
—
Trapetzer.
—
Romerska ringar.
—
Gungor m. m.
för hvarje behof.

Begär illustrerad prislista!
TH. P. PÅLSSON, STOCKAMÖLLAN.
Specialtillverkning af gymn.-redskap.

Fiskebäckskils
Badrestaurant

På grund af lifsmedlens oerhörda stegring finna vi oss nödsakade att höja abonnemangpriset till 3 kr. per dag.

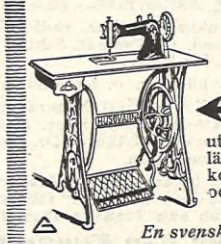

Husqvarna
Central Bobbin

utmärker sig genom utomordentligt lätt gång, mycket stor hastighet, kort nål, stor hållbarhet mot slitning och stor spole. Arbetar därför alltid till ägarens belåtenhet.

En svensk symaskin bör finnas i hvarje svenskt hem.

Vinster 1,000 Jämtslöjds-Lotteriet Lottpris 2 kr.

Jämtslöjds, förening för kulturella mål i Östersund, permanenta varulotteri

VII Dragn. 15 Juni

Sex första vinsterna valfria!

1:a vinsten à 2,000 kr.	2:a vinsten à 1,500 kr.	3:e vinsten à 500 kr
a) Möbl. sommarstuga.	a) Äkta silveruppsats.	a) Sängk.-möb. m. sängkl., mattor o. gardiner.
b) Motorbåt.	b) 1:ma Flygel.	b) Roddbåt med motor.
c) Häst o. vagn eller häst och 2 kor.	c) Vardagsrumsmöbel.	c) Åkta matsilver.
d) Möbler t. 3 rum o. kök.	d) Motorbåt.	d) Linneutstyrsel.

Dessutom 997 gedigna vinster i prislägen 400—5 kr.

2 kr. pr lott.

På grund av den strykande åtgången av lotterna i *Stockholms Fjällkoloniers Lotteri* förrättas

dragning redan i juni.

Insänd därför **skyndsamt** Eder rekvisition, märkt X 1, adress Artillerig. 60, Stockholm.

12,500 vinster. Högsta vinst 9,000 kronor.

2 kr. pr lott.

N:r 94. Gärna vill jag skicka eder några böcker och skall äfven försöka intressera några vänner att göra detsamma. Då ni läser detta hoppas jag ett bokpaket från mig redan skall ha kommit eder tillhanda. Många hälsningar från en som äfven högt värderar nöjet af läsning.
Landsfru.

N:r 95. »Intresserad» torde vända sig till skulptören Knut Jern, Sibyllegatan 73, Stockholm, eller till Bildhuggaren Rud. Demuth, Umegatan 1 A i Malmö.
Husfru.

N:r 96. Strax invid Laholm — en liten motorbåt uppehåller trafiken — ligger »Mellbystrand»; icke hvad man kallar badort, ehuru platsen börjar bli uppmärksammad och troligen snart rycker upp i ledet bland dessa. Samma bad och strand som vid Skelderviken, ett pensionat finnes, afgifter för rum och mat mycket låga. Om Ni skrifver till pensionatet, torde Ni få alla upplysningar. Viken, i närheten af Helsingborg; Lerhamn, ej långt från Kullen, äro ock platser med billiga villkor, men å den senare finns intet pensionat. I Skelderviken finns äfven ett billigt pensionat, frkn Jenny Gudmundson därstädes upplyser. Rekommenderar emellertid Mellbystrand.
Husfru.

N:r 97. Hemfärgning af brunt 1) Stenmossebrunt. Stenmossa (Lichen saxatilis) växer allmänt på stenar, denna insamlas efter ett regn, användes såväl färsk som torkad, af mossan lägges tjocka lager under, öfver och emellan, det som skall färgas, detta bör vara väl blött. Vatten påhälles att det står väl öfver. Får koka under jämn omröring 2—3 timmar, allt eftersom man vill ha färgen mörk. Får kvarligga i spadet till följande dag, då det upptages, sköljes och torkas. Blir en särdeles vacker och hållbar färg från ljust guldgult till mörkbrunt, kan blifva ännu mörkare om bland mossan lägges litet bresilja. 2.) Grankottebrunt. Kottarna stötas ytterst fint, kokas sedan med mycket vatten tills detta fått stark färg. Får stå och draga till följande dag, då det tjocka fränsilas och det klara färgspadet hälles åter i kitteln, garnet ilägges, får koka ½ à 1 timme. Upptages då det är kallt, doppas genast i kall lut af björkaska, därefter i kallt vatten, och torkas. Rostgult fås af Lycopodium complanatum (Plattlummer). Garnet väges, af friska eller torkade växter tages dubbelt så mycket som garnet väger, lägges i kitteln, under, öfver och mellan garnet. Vatten påhälles, så det står väl öfver, allt får koka 2 eller 3 timmar. Det vatten som kokar bort ersättes med nytt. Garnet upptages urvrides och får torka. Först därefter sköljes det.
Landsfru.

N:r 98. I Post- och Inrikes tidningar annonseras statens lediga sysslor. Skaffa er boken Valet af lefnadsbana, som utkom för ett par år sedan. Där finner ni en del uppgifter, som ni behöfver angående löner och utsikter. Skulle detta icke förslå, så hör efter om icke Fredrika-Bremerförbundet, Klarabergsgatan 48, kan ge er något råd.

N:r 99. Använd Oxygenolsalva, kostar 1 kr. burken på apotek. Utmärkt!
Landsfru.

N:r 100. Försök få henne inackorderad för en tid i godt landthem med enkla arbetsamma vanor, långt från stationssamhälle och med svåra kommunikationer och långsam postgång.
Landsfru.

— Ett hem, som säkert skulle vara lämpligt för eder syster är Hvita Bandets Vårdhem, Håkanstorp. Förfrågningar besvaras af fru E. Wretlind, Norrtullsg. 29, Stockholm.
S. L.

N:r 101. Öfverallt synes det vara skarp konkurrens inom den branschen. Bäst att genom annonsering höra eder för om lokal på lämplig plats, större bruks- eller stationssamhälle t. ex. Och så börja så småningom med ett litet men godt lager.
Husfru.

I ENSAMHET.

Af Augusta Berger.

(Forts.)

Men fram genom skogsmarkerna, där stigen går, den ena stunden uppför branta bergshällar för att i den andra sänka sig i hastiga stup, stapplar en gammal kvinna, stödd på sin käpp, dödstrött och med värkande lemmar. Stigen har hon gått många gånger, så den känner hon till, och sten efter sten är henne välbekant, men aldrig förr har den varit så lång. Och suset i trädtopparna bådar natt. Det blir så tyst i skogen, och ljudet af hennes järnskodda käpp, som raspar mot stenarna, låter för hennes öron lik dundrande hammarslag.

»Milde Herre Gud,» kommer det från skälfvande läppar, »låt mig hinna fram innan krafterna svika! Jag vet ju hur dörren kan öppnas. — Bara, bara jag hinner fram — —»

Vid tjärnen sätter hon sig att hvila. Stjärnorna, som spegla sig i vattnet, se ut som lysmaskar, tycker hon. — Och så gå tankarna på nytt till målet för hennes vandring. Hur väl hon minnes, då far och hon trädde öfver stugans tröskel som man och hustru för att tillsammans möta åren och mödorna och så godt det kändes att minnas, att de alltid hade dragit jämt. — Hon går i minnet omkring i stugan, smekande föremålen därinne. På öfversta skåphyllan i kammaren står ett skrin, där ett par små sockor ligga i silkespapper. En gång sutto de på ett par små fötter, hvars steg öfver stugans golf helt plötsligt tystnat, medan två par valkiga händer slutit sig tröstande i hvarandra. Och på botten i samma skrin ligger sonens amerikabref med löfte om tegeltak och förstukvist på stugan vid hemkomsten, som skulle bestämmas i nästa bref, hvilket dock aldrig kom.

Nej, hon måste åter i väg. Hvad gikten ansätter hennes rygg och hur benen darra under henne. Bara, bara om den kroken till, så uppför den backen och så öfver tegen och så, och så . .

Den skröpliga gestalten släpar sig åter fram. Krafterna äro slut, men hon föres framåt, hon vet ej huru. Hvila får hon ej mer. Benen bara stelna till och skola därefter neka att göra tjänst. Och nu är hon ju snart vid målet. Blott biten öfver Hagen återstår och sen. — Men Herre förbarma dig, stättan! Där är stättan som hon glömt! — Och den skulle hon aldrig komma öfver. Å nej, det skulle aldrig gå, det vet hon.

Det känns med ens så underligt i bröstet, liksom om det brast något inom henne, som om det återstående bandet med allt jordiskt slets midt itu. Och plötsligt förlorar handen sitt grepp om käppen och hon glider med en sakta jämmer mot stättans nedersta steg. Ansiktet kommer i riktning mot stugan och ögat uppfångar dess konturer innan de sluta sig i en djup suck.

Och medan Sirius tänder sitt bloss och natten träder ur skuggorna och breder sig öfver hagarna och tjärnen när Anna Kajsa fram till det hem, från hvilket ingen blir fördrifven.

Hårnät,

äkta franska, som i affärerna kosta 25 öre per st. säljas mot postförskott till kr. 1:75 per duss., större parti hög rabatt, färgprof torde medsändas.

H. Jonsson, Parkgatan 26
NÄSSJÖ.

Dubbelhaka

borttages efter ny metod medelst **Menton.** Pris pr sats 10 kr.
Fullständig bruksanvisning medföljer.

Maria Enquist, Ex. Sjukgymn.
Institut för skönhetsvård och Plastiska Operationer.
Stockholm. Biblioteksgat. 6—8.
Riks 160 68. Allm. 226 62

Söker Ni plats

på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett beprövadt och af tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat användt förfaringssätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. Beloppet kan insändas i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrifves å postanvisningsblanketten.

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN.

Bie Vattenkuranstalt, Katrineholm. Kneippbad. Starkt radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Läkare: Professor **Astley Levin,** Sthlm.

Borg v. Norrköping. Alla slags bad o. behandl. lämpl. m. **Rheum., Gikt, Åderförkalkn. Nervsjukd.** Nytt **Radiuminhal.** Inack. i pens. o. sjukh. 2—6,50 kr. Läk.: **W. Bergwall.**

Borgholm Kurort och hafsbad med sydländskt öklimat. Utm. bad. Tidsenl. utrustn. Väl fungerande vatten- o. kloakl. Läk. **J. O. A. Bergqvist,** Birg. Jarlsg. 69, Sthlm.

Båstads Hafsbad o. Kuranstalt. ¹/₆—¹/₉. Mildt, jämnt klimat, härl. läge, en af västkustens naturskönaste badorter. Läkare: d:r **Erik Writt,** Båstad. Sjukgymnast **B. Granfelt.**

Dalarö Hafsbad. Välk. kur- o. rekr.-ort. Natursk. läge: hälsos. klim. Gyttje-, tallb.- kolsyreb. etc. sjukg. Badläk. dr **C. A. Öberg.** Uppl. D. Uthyr.-byrå. R. 21.

Djursätra Brunn, Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högt o. fritt läge. Järnkällor. Väl serverade bad. Hetluft. Elektr. ljusb. Omsorgsfull massagebehandl. Billigt. Läk.: **Gust. L. Ribbing,** Halmstad.

Fiskebäckskil Hafskuranstalt v. Västkusten. Ren, dammfri hafsluft. Alla sorters bad. Massage och sjukgymn. Bill. lefnadskostn., stor ryml. matsal. Läk.: Lif-med. **Emil Jacobsson,** Sthlm.

Fjällnäs Sveriges högst belägna luftkurort, c. 800 mtr. ö. h. I björkskogsbältet. Lämplig rekreationspl. Härl. fjällnatur, godt bord, c. 60 rum. Juni—aug. Läk.: **J. Webiörn.**

Furusund Hafs- o. Gyttjeb. i Sthlms skärg. 3 tim. fr. Sthlm. Alla sorters bad, gymnastik, mass. 5 hotell, 50 villor. Läk.: Dr **Emil Zander,** Sthlm. (Spec.: Hjärtsjukd.).

Grennaforssa vid S. stambanan. Berömd järnkälla. Gyttje- o. med. b. Mildt barrskogskl., härl. luft. Sjö. Bost. i brunnspark. Adr.: **Moheda.** Läk.: **B. G. Eklund.**

Götarp pr Åsenhöga, Jönk:s län. Naturskönt, högt läge i skogrik trakt vid sjö. Vanl. badf., god järnkälla. Billigt. Rikstel. Massör. Läk.: **H. Löfberg,** Stockholm.

Helsjöns kuranst. Horred, Västergötl. Reum., gikt, nerv- o. hjärtsjukd. Nutida bad, spec. gyttjebad. Lämplig rekreationsort. Barrskog. Godt bord. 28/5—8/9. Läk.: **G. Engstrand.**

Hellby Brunn (mell. Eskilstuna o. Torshälla). Ypperl. komm. **Starkt radioaktiv** järnkälla. Fullst. badanst. o. Kneippbad. Härl. skogsluft. Bill. Säs.: ²⁹/₅—¹/₉. Läk.: **H. Berg,** Sthlm.

Hjo Badanstalt. Sundaste läge i den förtj. Guldkroken v. Vättern. Utm. bad. Nytt strandbad. 1:a kl. bost. God mat. Läk.: D:r **B. Tengstrand,** Sthlm. För gymn. o. mass. D:r **Hj. Ekberg,** Sthlm.

Hälsans Brunnsanst., Hälsingborg, v. Öresund. Sofiakällan. Järnkälla. Alla med. badf. Härl. strandbad. Reum. magsj:r, skroful. åkommor. Konvalesc. Läkare: **A. Björkman.** Hälsingborg.

Johannisdal Hälsobr. o. badanst. v. Köping. Öpp. Juni—c:a 20 aug. Järnkälla med hög **radioaktivitet,** hvars vatten anv. äfven till alla bad. Läkare: **G. Eriksson,** Köping.

Källvik ⁸/₆-²¹/₈. Loftahammar. Lugnt, enkelt, billigt; skogrik, vindskyddad hafskust; fullst. brunns- o. badk.; radioaktiva järnk.; dietkurer m. m. Läk.: **Alfr. Ternell,** Sthlm.

Lannaskede Härl. läge å Smål. högl., skogr. trakt. Stark järnk. alla brukl. badf. Spec. Gyttjeb. Kneippb. **Radium-Institut.** Säs. börj. 1 juni. Läk.. Dr. **Sigge Wikander,** Sthlm.

Ljungskile rekreat. ort, härl. bad. barrskogar, järnk. Ofoust skyddar f. västv. Förra årets omt. regim i societetsh., järnv., ångb., f. b. m. öfr. västk. badorter. Apot., läk.: **Nath. Dahlberg.**

Loka vid Bergsl. järnv. Säs. 5 juni —18 aug. Terminsindeln. Reumat. hjärtf., neurast. Ber. gyttjebad jämte vanl. badf. Radiuminhal. Dietkost. Öfverl.: D:r **Th. Hedborg,** Sthlm.

Lundsbrunn Hälsobrunn o. badanst. Högt o. torrt läge i natursk. trakt nära Kinnekulle. Ber. järnk., starkt radioaktiv. Billigt. Läk.: **B. Pontén,** Göteborg.

Lyckorna Hafsbad och kurort i härlig natur å västkusten, Bohuslän; barrskog och vackra promenadvägar. Nya kallbadhus uppförda. Förstklassig restaurant. Dr. **Ragnar Edén,** Sthlm.

Lysekil Hafsbad, klimatisk kur- o. rekr.-ort, fullst. brunns- o. badkur, sjukgymn. och massage. Moderna anläggn. o. goda bostäder. Läkare: **Hjalmar Fries,** Stockholm.

Malen, **Båstad.** Fullst. kurort. Varm- o. hafsb. Vidstr. barrskog. Sjukgymn., brunnsdrickn., dietisk behandl. Lekstuga. Lekledarinna. Läk.: Dr. **Kj. O. af Klercker,** Lund.

Marstrand Hafskuranst. m. utm. bad, spec. gyttje- och tvålmassagebad, goda komm. bill. lefnadsomk. Prosp. g. badkontoret. Läk.: doktor **Otto Sandberg,** Sthlm.

Medevi Skogssanat. Ber. järnk. m. radioakt. utstr. Utm. gyttje- o. halfb. Sol- o. luftb. Kallbad i Vättern. Terrängkurer. Dietiskt bord. Läk.: **G. Bergmark,** Uppsala.

Mörsils Sanatorium f. bröstsjuka. Jämtl. Öpp. året om. Ren, stärkande fjälluft. 1:sta kl. bord. El. belysn. Rikst. Öfv.-läk.: **T. Horney,** Mörsil.

Mösseberg Vattenkur. och sanatorium. 1,100 f. ö. h. Öpp. hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols., el. ljusb. Inhalat. Röntg.- o. högfrekv.-afd. Läk.: **Fr. Odenius,** Sthlm.

Nybro Brunns- och badanst. Präkt. barrsk. Torr grusgr. Vattenkur. El. ljusb. Gyttjebad. Nauheimb. Solbad. Starka järnkällor. Bill; Läk.: Dr. **Bertel Möller,** Sthlm.

Nynäs Hafsbad v. Nynäshamn, modern, förstkl. badort m. vattenkuranstalt, moderna kurmedel. Läk.: **G. Rothman.**

Porla Brunn. Ber. kraftiga järnvatten. Fullst. badanst. I term. ¹/₆—¹/₇, II term. ⁵/₇—³/₈. Postadress. Porla. Läk.: D:r **H. Nauckhoff,** Linnég. 12, Stockholm. Riks. & Allm.

Ramlösa Säs. ¹⁵/₅—¹/₉. Alkalisk & järnkälla. Spec.: Socker, gikt, njurl. Nauheimerb. Radiogenk. Röntg.-und. Läk.: **Prof. K. Petrén,** Doc. M. Dr. **M. Ljungdahl,** Lund.

Ronneby Brunn. Starkaste järnkällor, mass.-, ljus-, hafsb. kallvattenkur, dietkur, radiumkur. Läk. Lifmed. **G. Rystedt,** Sthlm, D:r **Thorling,** D:r **Rietz.**

Rostock hälsobr. o. badanst. invid Kroppefjäll. Naturskönt o fridfullt. Ytterst mod. priser. St:n o. adr: Dals-Rostock. Läkare: Dr. **Gustaf Karlberg,** Stockholm.

Ryd Brunns- och Badanst., Radioaktiv järnk. Alla brukl. kurmedel. Kneippb. Natursk. läge. Skog o. insjöar. Lugn sommarv. Ytterst bill. lefnadsomk. o. badpr. Läk.: **D. B. Carlsten.**

Saltsjöbadens Badhotell Alla moderna badformer. Fullständigt gymnastikinstitut. Öppet hela året. Läk. D:r **O. F. Åberg.**

Skagersbrunn Adr. Kristinehamn. Vatten- o luftkurort med järnk. Härl. läge v. sjön Skagern. Alla badf. **Radiuminst.** Bill. bilskjutsar fr. station, Badint. **Nils G. Marén,** Uppsala.

Strömstad Hafskuranst. Skyddadt läge. Mildt hafsklimat, ber. gyttjeb. Järnk. Säsong 1 juni—15 sept. Läk.: **A. Berghel,** Sthlm.

Särö ½ t. järnv. fr. Gbg.: urgammal vegetat., härl. strand- & skogspromenader, saltaste bad, förstkl. rest.

Sätra Brunn. 1.4 mil fr. Sala. Dagl. vursttrafik, på beställn. automobil. Gyttjeb., gymn., massage; särskild matordn. för magsjuka. Öpp 8,6—9/8. Läk.: Prof. **Friberger,** Upps.

Söderköping Brunn o. bad. Fullst. badkur. Nauheimerb. Elektr. ljusbad. Sjukgymn., massage och hetluftsbeh. Utm. skogspromen. Enkelt lefnadssätt. Läk.: **R. Almberg,** Sthlm.

Södertälje Badinr. öppet året om. Nytt badhus och societetshus, massagebad, el. ljusbad. Läk.: **Axel Hellstenius,** Sthlm. För massage och gymn. **G. Wickberg.**

Tranås Vattenkuranstalt, öpp. året om. Alla varma o. kalla bad. Dietkur. Röntgen. Natursk. läge, vidstr. barrskog. Moderata priser. Läkare **H. Tham,** Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren o. stärkande luft. Utmärkta varm- och saltsjöbad. Tvenne läkare på platsen.

Tulseboda Brunns- o. kurort, Kyrkhult, Blekinge, 1 Juni —1 Sept. Naturskönt läge i högt liggande skogstr. Utm. o. bill. bad. Apotek. Bill. lefnadsomk. Läkare: **Karl Weinberg,** Stockholm.

Tyringe Badanst. och Sanatorium. Fysikalisk-dietisk kurort. Nyrestaurerad och mycket utvidgad. Billiga lefn.-kostn. Begär nya prosp. Läk. Dr. **O. Reimers,** Tyringe.

Ulricehamns Sanatorium o. badanst. Öpp. året om. Vidstr. skogsomr. Mer än 300 m. öfv. hafvet. Alla brukl. badf., äfv. elektr. Läk.: **Joh. A. Andersson,** Ulricehamn.

Varberg Hafsbad och gyttjebadanstalt. Bästa hafsbad, spec. gyttjebad. Elektr. ljusbad. Billiga afgifter o. lefnadsomkostnader. Läk. D:r **Olof Sandberg.** Stockholm.

Wermlands Eda Vattenkuranst. o. Järnkälla, adr. Charlottenberg. 10/6—20/8. Högt läge. Skogsklimat. Alla brukl. badf. spec. gyttje- o. kolsyreb. Läkare: **J. Kinberg,** Stockholm.

Visby med strandb. **Kneipp-Byn.** Reum. o. spec. nervsjukd., hypnot. beh. Spårv. t. staden, luftbyddor o. solb. i skog. hafsb. v. öpp. sandstr. Läk.: **K. Kallenberg,** Sthlm.

Öregrund Hafsb.-anst. Härl., friskt läge. Goda o. bill. lefn.-förh. Lifl. ångbåtskommunikationer. Gyttje- & Nauheimerbad. Läk.: **Viktor Huss,** Öregrund.

Östhammar Skydd. läge v. vik af Ålandshaf. Många badf. Tvålmass.-b., Tallb.-b. El. ljusb. m. m. Härl. hafs- o. skogsluft. Bill. Läk.: **Edvin Falck,** Östhammar.

Medicinska förfrågningar besvaras af resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den af Sv. Kurortföreningen utgifna publikationen "Svenska Bad- och Kurorter" (tillgänglig i bokh.) o. till de olika kurorternas prospekt, som erhållas genom kamrerarekonteren och Svenska Turistföreningen, Stockholm.

OBS.! På grund af dyrtiden har Kurortföreningen uttalat sig för en förhöjning i år af minst 10 à 15 proc. å de vanliga priserna.

LEDIGA PLATSER

BÄTTRE, ENKEL FLICKA, något kunnig i matlagn., villig utföra jungfrusysslor, får plats. 2 pers. hushåll (familjemedlem). Rek. Svar snarast till fru Hård af Segerstad, Hvetlanda.

EN ARBETSAM och ordentlig bättre landsflicka, villig att åtaga sig ensamjungfrus alla sysslor, erhåller plats fortast möjligt i 2 pers. hushåll. Uppgift å ålder, lönepret. och ref. till »Tjänstemannafamilj», Iduns exp.

DUGLIG VÄRDINNA får god plats snar. möjligt hos ungherre, van vid landth., intr. af trädg., hälst ngt musik. Svar till »Godsägare», Forsheda p. r.

UNG FLICKA med god skolbildning och fint uppträdande erhåller plats i liten familj nära Sthlm. Jungfru finnes. Frun deltar i göromålen. Godt sätt med barn önskvärdt. Svar till »Trefnad», Iduns exp.

I SJÖKAPTENSFAMILJ boende i liten egen villa nära Göteborg, erhåller en ung, barnkär och anspråkslös flicka plats genast, att med någon hjälp af husmodern sköta inomhus förefallande göromål. Enkel matlagning samt hjälp med tvätt och storstädning. 5 barn mellan 13 och 3 år. Svar åtföljda af foto och rek. till »Godt bemötande E. M.», S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

UNG, BILDAD FLICKA, anspråkslös, snäll, glad och barnkär, erhåller god plats i familj d. 15 juni. Sökanden bör vara huslig, något kunnig i sömnad samt ha godt sätt med barn. Svar med foto, betyg eller rek. till »Apotek på landet», Iduns exp.

FLICKA erhåller plats som ensamjungfru i 2 pers. hushåll 1/4 mil från Visby. Svar med löneanspr., rek. o. foto till fru Alida Lundgren, Visby.

ANSPRÅKSLÖS, bildad flicka, kunnig i enklare sömnad, märkning o. dyl., erhåller mot fritt vivre och underv. i talandet af tyska språket plats som husmoderns hjälp i enkel järnvägsmannafamilj. Svar till »R. H. T.», Tärna p. r.

BILDAD FLICKA, kunnig i matlagn., bakn. och någon sömnad, erhåller 15 aug. plats i familj, som flyttar till Norrland. Hjälp till grofsysslor. Svar till »Lönepretentioner», Iduns exp. f. v. b.

Ensamjungfru

I anledning af sjukdomsfall finnes plats för bättre, stadgad flicka i 4 pers. hushåll. (Barnsköterska finnes). Hög lön gifves om hushållsskolebetyg och goda referenser finnas. Sv. med betygsafskrifter och löneanspråk till advokat Gerh. Lindgren, Djursholm.

Bättre barnkär,

frisk och glad flicka, vilken vill åtaga sig husas syssla får plats i disponentfamilj på landet (2 barn). Svar med rekommendationer och löneanspråk samt helst fotografi insändes till »Barnhusa» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå Stockholm f. v. b.

I ingeniörsfamilj

i Värmland får c:a 25 års snäll, duglig flicka af god familj förmånlig plats i slutet af månaden eller 15 juni att hjälpa till med två barn om 4 1/2 o. 5 1/2 år, lagning, sömnad o. d.; tre skolbarn hemma under ferierna. Två jungfrur. Tacks. för svar snarast med betygsafskr. o. foto samt lönepret. till »Familjemedlem», S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Ex. barnsköterskor

erhålla fina platser genom
Svenska Sjuksköterskebyrån
Göteborg, Kungsgat. 21.

Enkel, bättre flicka

van vid sömnad samt villig att deltaga i trädgårdsarbete, får plats i liten, barnlös familj som hjälp och sällskap. Jungfru finnes. Svar med löneanspråk till »E. F.», S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

Privatsekreterare.

Ung dam, frisk, hurtig och glad, med fördelaktigt utseende, säker i stilisering, stenografi och maskinskrifning samt språkkunnig i öfrigt, får plats hos industriidkare, som ofta är på resor. Sjukvårds- eller sjukgymnastikutbildning värderas.

Egenhändigt skrifven ansökan åtföljd af foto, uppgift om ålder och samhällsställning, betygsafskrifter, meritförteckning och lönepret. ins. till Nordiska Annonsbyrån, Göteborg, märkt »Pålitlig». Diskretion utlofvas.

Till hösten

ha under många år stenografplatser anmälts lediga i långt större antal än hvartill sökande funnits. Med anledning häraf anordnas kurser, som fortgå under sommaren. Nybörjare, som anmäla sig till 1 eller 26 juni, medhinna fullständig utbildning till sept.-okt.

Stenografbyrån

(Sveriges Centralinstitut för stenografi och maskinskrifning).

Stockholm, 31 Regeringsgatan.

Barnfröken

van vid alla i ett hem förefallande göromål äfvensom sömnad och något matlagning får plats i liten familj. Jungfru finnes. Sv. med foto samt uppgift på kunskaper m. m. till »Barnkär barnfröken», Iduns exp.

Utbildad, kvinnlig gymnast

(Centralinstitutet) med kännedom om sjukvård erhåller anställning under sommar- och höstmånaderna hos äldre herre. Lön 50 kr. pr månad. Allt fritt. Sv. till »M. L.», Allm. Tidningskontoret, Stockholm.

Husföreståndarinna

Plats finnes för bildad, bättre 28—30 års flicka, frisk, med godt och vänligt sätt, att förestå hemmet hos tjänsteman. Hon bör vara skicklig i finare matlagn. samt omväxlande god husmanskost och i allt, som hör till ett väl ordnadt hem. Något intresse för blomster- och trädgårdsskötsel önskvärdt. Sv. m. uppg. om lön, ålder, ref. jämte betygsafskr. o. foto till »Läkarehem» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Enkel, bättre flicka,

helst något sykunnig erhåller plats den 1 juni eller snarast att sköta och tillse 4 barn i ålder 11—2 år. Svar med foto till Fru Berta von Zweigbergk, adr. Borås.

Ung sympatisk bildad dam

med fördelaktigt utseende erhåller plats som sekreterare och ev. något hjälp i hemmet hos ungherre i 40 års åldern i god social och ekonomisk ställning bosatt i stad. Vistas mycket på resor. Sv. med uppgift å ålder, familjeförhållanden, föregående verksamhet och fotografi som genast returneras sändes till signatur »Voyageur 1916» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b. Fullkomlig diskretion.

Läns-(epidemi)-sjuksköterskетjänsten

i Skövde är för ansökan ledig. Aflöning årl. 600 kr. eventuellt 25 kr. i pensionsbidrag samt 1 kr. om dagen, fria resor och fritt vivre vid tjänsteförrättning. Då så ske kan, ledighet 14 dagar årligen utan löneavdrag. Ansökningarna ställas till Skaraborgs läns sjuksköterskenämnd och insändas till Förste provinsialläkaren i Mariestad före d. 15 juni 1916. Prästbetyg, läkarebetyg, intyg om kompetens samt meritförf. i öfrigt böra medfölja ansökan. Tjänsten skall tillträdas den 15 juli 1916. Instruktion och öfriga underrättelser erhållas genom Förste provinsialläkaren i Skaraborgs län.

PLATSSÖKANDE

UNG LÄRARINNA önskar under juli mån. lära matlagn. i bättre hem. Helst fritt vivre. Svar tacksamt t. »Lärarinna, juli 1916», Iduns exp.

UNG EXAM. LÄRARINNA med undervisningsvana söker plats i familj att läsa med barn från slutet af juni till slutet af aug. Någon lön önskvärd. Svar till »Fritt vivre 2», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

UNG LÄRARINNA, kunnig i hvarjeh. husl. görom. önskar mot fritt vivre plats i fam. 1 juli—10 aug. Svar till »E. B.», Prostgården, St. Mellösa, där muntl. o. skriftl. rek. erhållas.

19-ÅRIG FLICKA med normalskolekomp., undervisningsvan — äfven ngt i musik — önskar för sommaren plats som guvernant. Svar till »Anspråkslös», Iduns exp.

19 ÅRS BÄTTRE FLICKA, som genomgått hushållsskola, önskar nu genast komma till bättre präst- eller herrgård för att under duglig husmors ledning vara till hjälp med alla husl. görom. Fritt vivre och ngn lön. Svar till »K. L.», Borås p. r.

TVÅ 25-ÅRIGA flickor, den ena lärarinna, som genomgått väf- och växtfärgningskurs, den andra landtbrukaredotter, som genomgått husmodersskola, önska komma i treflig familj att såsom familjemedlemmar hjälpa husmoder med alla i ett hem förekommande göromål. Svar till »Äfven hvar för sig», Bispfors p. r.

PLATS I FAMILJ eller i skola önskas af ung folkskollärarinna. Svar till »Jämtländska», Iduns exp., Sthlm.

UNG LÄRARINNA önskar under tiden 15 juli—1 sept. plats i vänlig, bildad familj. Är villig deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål. Tacksam för svar under adress: »23-årig lärarinna», Falun p. r.

UNG, BÄTTRE FLICKA önskar plats som husmors hjälp i liten familj helst på landet. Svar till »Familjemedlem 20 år», Borås p. r.

18-ÅRIG KVINNLIG GYMNASIST (latinlinjen) med goda betyg och rek. önskar sommarkondition. Svar till »Undervisningsvan», Iduns exp.

FINT BILDAD, undervisningsvan tysk dam önskar plats i familj under sommaren för att lämna undervisn. i tyska, franska och engelska språk. Har i flera år vistats i Frankrike och England. Svar till »S. W.», Iduns expedition.

UNG, HURTIG, MUSIK. flicka söker plats under sommarsejouren i treflig familj. Undervisning i vanliga skolämnen o. piano. Någon lön önskvärd. Sv. t. »Småskolelärarinna 23», Kristianstad p. r.

19-årig flicka

med normalskolekomp. och som genomgått 3 mån. hushållskurs, önskar komma i god familj på landet, helst i södra Sverige, för att mot fritt vivre vara husmodern behjälplig med alla inom ett hem förek. görom. eller undervisa mindre barn i skolämnen och musik. Sv. före 15 juni t. »Hösten 1916», Nord. Annonsb., Göteborg.

I Tyskland född

och bosatt ung svenska önskar för att kunna bada tillbringa sommaren i god familj i Sverige, helst vid Västkusten. Fritt vivre mot att undervisa i tyska. Svar till Fröken Stackell, Barnhusgatan 13, Linköping.

Lantbrukaredotter

kunnig i husliga göromål, genomgått matlagningskurs i prästgård samt 6 mån. bokföringskurs i Bröd. Bendtz' Språk- o. Handelsinstitut, önskar plats, helst på landet. Svar inom 8 dagar till »E. J.», Hindby p. r.

Kvinnlig sjukgymnast

med synnerligen goda vitsord, utexamineрad från A. Kjellbergs institut, söker anställning vid badort eller hos privatperson. Svar till Fröken Elsa Tisell, Sköfde.

INACKORDERINGAR.

I VACKERT BELÄGET HEM på landet i Skåne mottages ung flicka som inackordering till sällskap åt 18-årig bildad tyska. Ref. önskas och lämnas. Adress: Fröken Lilly Bergh, Villa Berga, Höör.

BÄTTRE, frisk och hurtig 15 års flicka kan erhålla god och billig inackordering i sommar på landet nära sjö, i tjänstemannafamilj. Sv. till »Treflig kamrat», Box 38, Lerum.

KONFIRMATION. För en flicka af god familj gifves tillfälle till konfirmationsundervisning i prästgård i södra Sverige under juni—juli mån. tillsammans med en dotter till en högre officer. Ingen ersättning för undervisningen önskas. Svar till »Kyrkoherde» under adr. S. Gumælii, Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

SJUTTONÅRIG FLICKA i ekonomiskt oberoende ställning önskar erhålla inackordering i ett godt hem på landet, helst i prästgård eller på något gods, där hon kunde få hjälpa till med hvarjehanda hushållsgöromål och sålunda inhämta kunskap och färdighet i dylika ting. Svar till »Sjuttonårig flicka», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

Tvenne skolflickor

eller skolgossar i 14 à 15 års-åldern kunna få god helinackordering i bättre, välrekommenderadt hem i Stockholm. God omvårdnad och tillsyn. Finaste referenser. Deladt rum. Södersol. 90:— kr. i månaden, tillhopa 180:—. Endast å väluppfostrade barn reflekteras. Inackorderingen kan taga sin början i medio af aug. månad. Svar till »Van att handleda och uppfostra barn», Iduns exp. f. v. b.

Härmed inbjudes till Aktieteckning i A.-B. Husmödrarnas Centralförmedling.

A.-B. har till uppgift att förmedla försäljningar mellan Hem i landsorten af de alster deras gårdar frambringa, såsom matvaror af alla slag, bär, frukter, konserveringar o. inläggningar, väfnader o. föröfrigt allt de önska afyttra utan andra mellanhänder än våra direkt t. hem i Stockholm.

Aktiebrefven äro på 10 kr. styck o. ställas till viss man. Teckningslista o. alla öfriga upplysningar lämnas tacksamt af Martha Larsson, Husmödrarnas Centralförmedling, Jakobsgatan 20, Stockholm.

Rekreerande sommarlif.

Sommargäster emott. för längre el. kortare tid i högt belägen trakt af Södermanland. Härliga skogar, omväxlande natur, goda promenadvägar, bad, gymnastik, god kost. moderata priser, äfven emott. hushållselever. Vid. gm fru E. Levin, Bie.

Syster Elisabeth Werners SJUKHEM

Nybrogatan 3.
Riks Tel. **8509.** Allm. Tel. **26348.**

I Jämtland.

Pensionat Hofverberg, naturskönt läge vid Storsjön, erbjuder god inackordering. Moderata priser. Närmare upplysningar Fru Math. Johansson, Hofverberg, Berg.

Babylådan

inneh. fullständig utstyrsel af 2 omgångar för späda barn, välsydt och af bästa kvalité, pris 10 o. 15 kr. pr låda beroende på montering. Sändes mot efterkraf.
A. C. Cronquist & Son,
Rikstel. 815. MALMÖ

CHESEBROUGHS Vaseline

Inregistr. Varumärke

»Den bästa vän, du någonsin kan få»

Med detta preparat kan man lindra och bota många krämpor. En liten burk **Chesebroughs Vaseline kostar** endast 25 öre och befriar dig från skroflig hud, smärre sår och brännskador, och om du låter en litea smula smälta i munnen, lindrar det hosta, heshet och inflammation i halsen.

Profask à 10 öre erhålles öfverallt.

Det är fullkomligt utan smak.

Hvarje apotekare, såväl som större kemikalie- och parfymaffärer hafva det till salu, men se noga efter, att fabrikantens namn **Chesebrough Mfg. Consd. New York, U. S. A.** återfinnes på hvarje förpackning.

Filial i **London,**
42 Holborn Viaduct

Var försiktig med efterapningar. De skada i stället för att hjälpa dig.

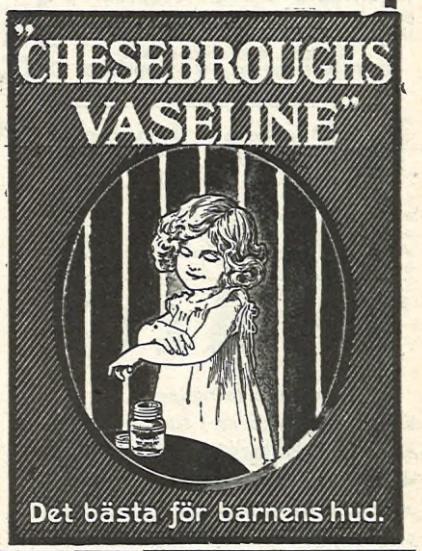

Hvar skall jag tillbringa min sommarsemester?

Stockholms omgifningar:

VID MÄLAREN. Pensionat Fageruдd har utmärkta strandbad och skogspromenader. Begär prospekt af Konditor Lundevall, Enköping.

Småland:

FÖR BRÖSTSJUKA. Solgården; Bor. Nytt och tidsenligt. Läkare: D:r G. Lundskog. Föreståndarinna: Sjuksköterskan Tora Strömsten.

Västkusten:

Alsbäck LYSE rek. Strandbad. Varma bad. Löf- och barrskog. Öppet året om.

FISKEBÄCKSKIL.

Gina Svenssons pensionat rekommenderas.

Dalarne:

DJURMO PENSIONAT. Hör efter rum i god tid! Postadr. Dufnäs, Dalarna. Riks. Härligt läge i hög skogstrakt vid Dalälfven. Kvinnl. läkare i närheten.

FURUDALS PENSIONAT. Gammal bruksherrgård i v:a Dalarne. Skogrik, hög trakt, (230 m. ö. h.) vid Ore älf. Jakt o. fisk. Rek. såsom utm. rekreationsort. Uppl. Sv. Tur.-fören. eller fru G. Wuttke, Furudal. Rikst. Furudal 2 C.

Värmland:

DOKTORINNAN VILMA ERIKSSONS

Hvilohem, beläget 15 min. skogs promenad från Arvika. Inackorderingspris kr. 350 pr dag, 80 à 90 kr. för mån. Bröstklena mottagas ej. Adr. Högåsen, Arvika.

NORGE:

LARVIKS BAD, Larvik. Sjö-, gyttje-, dy-, kolsyre- och elektr. bad etc. Massage- och dietbehandling. Säsong 1 juni—31 aug. Tillskrif öfverläkaren D:r Knudtzon; Kristiania, eller Badanstalten direkt.

D:r Heümans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSJUKDOMAR och REUMATISKA ÅKOMMOR.
Kungsportsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 4546.

Gymnastikdirektörsexamen
aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. *Kapten J. Thulin, LUND.*

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.
Mästersamuelsgatan 70.

Kurs i massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt!

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Kungsgatan 46, Göteborg.
Förmånligaste enskilda handelsläroverk för elever med högre förkunskap.
Sommarkurs 10/8—10/9 | Handelskurs 10/9—10/12 | Gymnasialkurs 10/9—10/5
Begär prospekt!

Lait Antéphélique
(kändt i hela världen sedan 50 år) bästa medel mot rynkor, **fräknar**, lefverfläckar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6.— + porto. **Franska Parfymmagasinet,** *Drottninggatan 21, Stockholm.* Hoflev.

Afmagringstvål,
— absolut verkande — oskadlig. — Pris kr. 4:50 + porto. Förs. diskr.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör.
21 Drottninggatan 21.

Mot grått hår!
Härmed meddelas ärade kunder att det utmärkta och mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår (dessutom det bästa mot mjäll och håraffall) som i 40 år förts endast i Fanny Gelins Parfymmagasin, Malmtorgsgat. 5, hädanefter fås under adress Firma Fanny Gelin, Norrviken. Riksst. Norrviken 14. Pris: 5:50 fraktfritt.

VÅRDA HÅRET
om det är sjukt eller friskt, och använd
ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL.
Bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos
Kungl. Hofleverantör
ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.
Återförsäljare rabatt.

Turkiska badet
i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris före kl. 12 kr. 1:50, efter kl. 12 kr. 1:75.

Tvätt!
Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förötklassigt sätt i **Mälarebadets Tvätt- & Strykinrättning** till ett pris af **35 öre** pr kg. för tvättposter öfverstigande 20 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.
Allm. 9344. Riks 3815.

Bränslebesparing!
Köp **Äggbriketter** à Kr. 4.75 pr hl.
passande för kokspisar och eldning på galler i kakelugnar.
JOH. LUNDSTRÖM & Co. A.-B. Riks- och Allm. Telefon
Namnanrop "LUNDSTRÖMS"

S:ta Birgitta-Skolan
Regeringsg. 19—21. Stockholm.
RIKS TEL. 141 08. ALLM. TEL. 51 90.
Undervisning i Klädsömnad, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Knyppling, Spetssöm, och Filet ancien, monteringar m. m.
Föreläsningar: Comtesse G. och Fröken Elisabeth Thorman. OBS.! Betyg efter genomgången kurs. Prosp. på begäran. Anmälningar till höstterminen dagl. 10—5.
OBS.! Ej att förväxla med annan skola med liknande namn.
Emmy Kylander,
elev af Worth o. Bernard, Paris.

Elfkullens Husmodersskola Jemshögsby, börjar sin höstkurs 20 Sept. Undervisn. i finare och enkl. matlagning, konserv. bakning, väfnad och handarb. m. m. Prosp. mot dubbelt porto. Fröken Selma Gustafson, föreståndarinna adr. till 1:a Sept. ***Smedby.***

Strängnäs Hushållsskola.
Sommarkurs 3 juni—16 september. Grundlig undervisning. Godt hemlif. Prospekt och referenser genom **Fru M. Braune,** Strängnäs.

Båstads Helpension för flickor.
Fullständigt 8-klassigt läroverk. Nytt läsår börjar den 5 sept. 1916. Prospekt med ref. på begäran. ***Bertha Jönsson.***

Praktiska Hushållsskolan i Södertälje,
Ekdalsgatan 13, börjar ny 3 mån. kurs 12 September.
Grundlig och praktisk undervisning i allt husligt arbete. Helinack. kan erh. vid skolan. Soliga vackra rum. Endast friska och verkligt intresserade elever antagas. Referenser: Fröken A. Klingenstierna, Södertelje, Rektor Ax. Falk, Södertelje, D:r Rurik Holm, Nääs, Floda st. Prospekt tillhandahållas och anmälningar mottagas före 1 sept. av skolkökslärarinnan vid Nääs, Fröken Rosa Mutén, adr. Slottet, Nääs Floda st.
Anna Björkman, ex. Handarbetslärarinna. ***Rosa Mutén,*** ex. Skolkökslärarinna.

Herrsätra Skolgård,
8-klassig flickskola, internat, börjar sitt fjärde läsår den 15 Sept. 1916, å Molstabergs egendom, Mölnbo.
Infödda, exam. språklär., exam. skolkökslär., exam. musiklär.
Endast **välartade** barn mottagas.
Språk- och hushållskurs för flickor öfver skolåldern. Prospekt på begäran. ***Anna Sundin.***
Riks Mölnbo 12. Adr.: Herrsätra, Vagnhärad.

Elsa Philips Husmodersskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar sin 17:de termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1916. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. **Olika kurser.** Examinerade lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran
ELSA PHILIP, Stockholm.
Karlavägen 25. Tel. Österm. 1310.

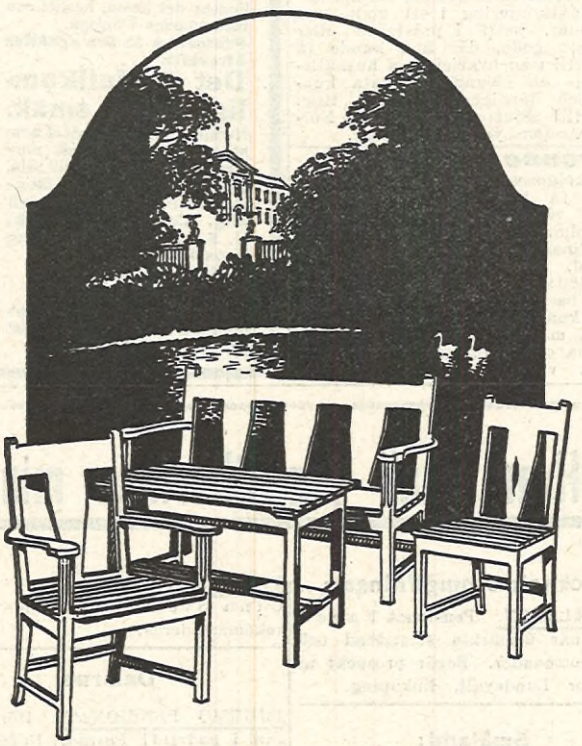

TRÄDGÅRDSMÖBLER
M&S MYRSTEDT OCH STERNS A·B·
KUNGL. HOFLEV. STOCKHOLM
KATALOG PÅ BEGÄRAN

Goss- & Flick-
Huvudbonader
Barnstrumpor
Barnskodon
A/B M. BENDIX
HOVLEVERANTÖR
18 Regeringsgatan. 5 Sturegatan. 90 Drottninggatan.
STOCKHOLM.
Sändningar för benäget urval expedieras till ärade kunder samt till i landsorten kända personer.
Vid rekvisition af varor till belopp af minst Kronor 25: — levereras desamma fraktfritt till rekvirentens närmaste järnvägs- eller posistation.

Sommarkurs i vävning
börjar den 2 Juni och fortgår 4 veckor. Kursen är specielt avsedd för lärarinnor eller andra som på begränsad tid önska inhämta kunskaper i såväl enkel teoretisk som praktisk vävning. De ordinarie kurserna börja åter 1:sta Sept. Vidare upplysningar lämnas i skolans lokaler Beridarebansgatan 17 eller skriftligen
Birgitta-skolan
Allm. Tel. 4148. Riks Norr 888. ***Elisabeth Glantzberg.***

Anna Sandströms Högre Lärarinneseminarium,
Karlavägen 25, Stockholm.
Avgångsexamen från seminariet medför **högre kompetens.**
Ansökningar, åtföljda av betygsavskrifter, frejde- och läkarebetyg böra insändas före 1 juni. Inträdesprövning i ett fåtal ämnen anställes i början av juni eller vid höstterminens början. Några platser finnas lediga i avd. II. Extra elever mottagas.
Mottagningstid vardagar kl 12—12,30. ***Styrelsen.***

Vid Fredrika-Bremer-Förbundets Landthushållningsskola för utbildning av lärarinnor
börjar ny 2-årig lärarinnekurs den 1 okt. i år. Prospekt med upplysningar om inträdesfordringar, avgifter, frielevsplatser m. m. erhålles på begäran.
Ansökan ställd till Landthushållningsskolans styrelse, adr. Rimforsa, åtföljd av nödvändiga betyg och intyg insändes före den 15 juni.

Värmlands Eda
bad- och vattenkuranstalt
m. järnkälla, belägen i en synnerligen naturskön, torr och sund trakt. Post- och järnvägsstation Charlottenberg, 9 tim. järnvägsresa fr. Sthlm., 8 tim. fr. Göteborg — direkt vagn. Säsong 10/6—20/8. Utm. bad ss. Nauheimer m. flytande kolsyra, gyttje- o. tvålmassage samt tallbarrsbad. Fullst. kallvattenkur, sol- och strandbad. Massage, gymnastik och hetluftsbehandling. 1:stklassigt bord, äfven vegetariskt. Goda bäddar. Läkare d:r Julia Kinberg, Stockholm, Gymnastikdirektör Elsa Bergschiöld, Verkst. direktör Doktorinnan Gerda Grill.
Obs! Lungsotspatienter mottagas icke.

Norrlandslotteriets
2:dra dragning äger rum den 5 juni 1915.
1,125 vinster till värde af 32,435 kronor.
Högsta vinst ***Elegant möblemang*** à 3,000 kr.
Bland vinsterna märkas dessutom: ***Motorbåt*** à 1,500 kr., ***Matsalsmöbel*** à 1000 kr., ***Motorbåt med utombordsmotor*** à 650 kr., 20 st. valfria vinster i värde 500—100 kr. m. m.
Lott à kr. 2,50 omsättningslott à kr. 2,25 från Lotteriets exp. i Hernösand.

Utbildning för Föreståndarinnor vid ålderdomshem och barnhem.
Svenska Fattigvårdsförbundets nionde utbildningskurs för blifvande föreståndarinnor vid ålderdomshem och barnhem kommer att anordnas under tiden 8 januari—15 juli 1917. Ansökan till kursen insändes före 1 oktober. Till förpraktik före 1 juli. Kursafgift 20 kr. Begränsadt platsantal. Program och öfriga upplysn. meddelas gen. Sv. Fattigvårdsförbundet, 6 Lästmakaregatan, Stockholm.

Örebro Husmodersskola
börjar höstterminen den 22 aug. 1916. Skolan har tillerkänts guldmedalj och hederspris. Prospekt på begäran.
Fru ALFH. RYSTEDT.

Annonsera i Idun!

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Stockholm, 1916.